

AREGCEL

Ára 150 korona

SZERKESZTŐSÉG:
VI. KER., NAGY JANOS-UTCA 1. SZAM

KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, ANDRASSY-UT 6. SZAM

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 1800 kor. Egyes szám ára Ausztriában 1500 osztrák kor. Jugoszláviában 3 dinár

TELEFON: SZERKESZTŐSÉG: 65-53, KIADÓHIVATAL: 195-59, VASÁRNAP, ESTÉTŐL REGGELIG: JÓZSEF 9-66

II. évfolyam

Budapest, 1923 július 30.

31. szám

Az ébredők a ceglédi mandátum 1496 abszolút többséggel

Tizezernél több választóból csak 4746 választó mert leszavazni

Cegléd, július 29.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) Három hétfőig tartó szenvedélyes, izgalomban bővelkedő agitáció után Cegléd város népe ma járult az urnák elé, hogy képviselőjét megválassza. A mandátumért való küzdelemben öt jelölt vett részt, akik közül különösen az ébredők, a jobb-oldali szélsőséges politika képviselője dolgozott a legkíméletlenebb energiával azon, hogy a szép alföldi város ne tudjon a megnyugvás, a békeesség, a megértés útjára térni, hanem, hogy négy esztendő keserves tanulságai után is a gyűlölködés, a felekezeti türelmetlenség szelleme uralkodjék a város polgárai között.

Ma reggel 7 órakor nyitotta meg a szavazást Takács József református esperes, választási elnök.

A város képén alig látszik meg, hogy mily fontos esemény játszódik le.

Esik az eső. Csupán a piac tér előtt és a városháza környékén észlelhető nagyobb élénkség. Itt van a választási iroda és az ébredők jelöltjének a párthelyisége. A környékbeli gazdák és a helybeli fiatalság ügyet sem vetnek a lassan szitáló esőre. Beszélgetnek és latolgatják a választás várható eredményét.

A tulajdonképeni választás csak 8 óra után kezdődött. Ekkor már népesebbek az utcák. Az ébredőjelölt támogatására a mai gyorsonvontal ismét több fájvédó érkezett le. Itt látható Haller István, Ulain, Kiss Menyhért, Zsirkay és Meskó Zoltán; Héjjas és Prónay is itt vannak és fáradozóan járják a várost. A Nemzeti szálloda falán mindenkinek feltűnik egy új plakát, a következő szöveggel:

Itt van Prónay Pál, jaj annak a zsidónak, aki itatni, korteskedni, vesztegetni mer!

A szélsőségesek pártja vezet a plakátharcban is. Röpcédulákat osztogatnak, amelyekben Héjjas és Prónay föl hívják a ceglédieket, hogy az ő jelöltjüket támogassák. Itt az ideje — írják —, hogy véget vessünk a dolgozó magyarok üldözésének.

a dologtalan zsidók dözsölő hatalmának.

Evárjuk és elrendeljük, hogy Cegléd minden becsületes magyarja Lendvaira szavazzon. Az emberek hidegen, minden érdeklődés nélkül kézbe veszik a röpcédulát, megnézik, eldobják. Az utca mind élénkebb, forgalmasabb lesz. Megtudom, hogy miért. A Kecskeméti fiatalság van itt, amely nagy számban vonult át Ceglédre, hogy korteskedjen a szélsőséges jelöltnek. Kocsin, kerékpáron járnak a várost és a tanácsokat és gyűjtik a szavazókat. A többi jelölt az alkotmányosság fegyverével harcol. Főthly Vilmos a 48-as Függetlenségi Kossuth Párt jelöltje és Dinich Vidor a pártonkívüliek „hivatalos” jelöltje a Központi szállodában ütötték föl főhadiszállásukat. Dinichék a földszinten, Főthlyék az emeleten. A szervezetlenség, sajnos, nagyon meglátszik mindkét pártban. Pedig a Dinich-testvérek szorgalmasan dolgoztak a győzelemért és ami fő, becsületesen. Tegnap is szétugrasztották az ébredők egy gyűlését, amelyen Haller szónokolt, dacára a tilalmi időknek. A Széchenyi-kertben történt az eset. Dinichék elmentek meghallgatni a fájvédók beszédeit és amikor Haller izgatni kezdte a jelenlevőket, az egyik Dinich így kiáltott közbe:

— Hazugság az egész, a kegyelmes ur nem mond igazat!

Erre azután kivonultak Hallerék és Dinichék

beszéltek a néphez. A Főthly-párt csöndesen, a tisztességes meggyőzés fegyverével dolgozik. Senkit sem rágalmaz, röpiratokat sem osztogat. Itt nagy az elkeseredés a munkásság és a zsidóság miatt, akik még mindig nem határoztak állásfoglalásuk felől. Főthlyék segítségére egyedül Nagy Ernő jött le a képviselők közül, pedig nagyon várták Horváth Zoltánt és több beígért polgári képviselőt, akiknek távolléte befolyásolta a választást.

A városban mindenütt teljes a rend.

Incidensek egyáltalában nem fordultak elő.

A rend és nyugalom biztosítására kiküldött Solty főkapitányhelyettes állandóan Hulín ceglédi rendőrtanácsos szobájában időzik és várja a jelentéseket. Az utvonalakon mindenfelé erős rendőri készültség, lovasesendőrjáratok. A kaszárnyákban megfelelő katonai karhatalom is vigyáz a békeességre. Nincs szükség beavatkozásra semilyen irányban. Elmúlik a dél, még mindig nincs különösebb esemény, lassan folyik a szavazás. Tízennégy szavazókörletre osztották a várost. Az egyes kerületek szavazatszedőbizottsága mellett ott vannak a pártok bizalmiférfiai. Kis turnusokban jönnek a választók. Csöndesen, komolyan. Eleinte huszas turnusokat állapítottak meg, de amikor nem jöttek a választók, kénytelenek voltak az egyes bizottságok tízes, sőt ötös turnusokkal kezdeni. Az ébredők szervezetsége és a gazdasági helyzet fölhasználók agitációja érezteti a hatását. Csak ők győzik a turnusokat. És Pálffy Dániel, a kormánypárt jelöltje, akit a nyílt szavazás miatt a vasutasok kénytelenek támogatni.

A Pálffy-féle párthelyiség olyan csöndes,

hogy szinte temetésszerűen hat.

Nem hisznek a győzelemben és a polgári pártok szétforgácsolódása miatt elégedetlenkednek. A párthelyiség előtt nincs egy ember. Maga Pálffy és vezérkara minden bizalom nélkül járja kocsikon a várost, hogy magafelé húzza a szavazókat. A Nagy László pártirodája előtt maga a jelölt: Kedves, fiatal temperamentummal igyekszik eredményt elérni, voksokat fogni. Szegénynek nem megy a dolog. 10 órakor kapjuk az első hivatalos eredményt, amely szerint

az ébredők jelöltje körülbelül 150 szóval vezet.

Ez egy kissé lehangolja Főthlyékat és Dinichéket, Pálffyékra nem is beszéltek.

Az eredményt persze csak a szélsőséges jelölt párthelyisége előtt függesztették ki. Ezután minden órában jártak a hírek a szavazás lefolyásáról. A sűrűn szitáló eső miatt a környékről alig jönnek be.

11 órakor így áll a helyzet:

Főthly 39, Pálffy 252, Dániel 14, Nagy László 1 és az ébredők jelöltje 803 szavazatot kapott.

A Főthly-párton és a többi pártoknál egyre nő az elkeseredés a zsidók miatt, akik még mindig nem mentek az urnákhoz. Három gyűlést is tartottak egy hét óta, de nem tudtak dönteni. A zsidó fiatalság Főthly mellett kardoskodott, az öregek nem nyilatkoztak. Féltek. Tegnap azután Pálffy fölkereste őket a Kereskedő-Kaszinóban tartott gyűlésükön és megkérte őket, hogy őt támogassák, mert így legalább pótválasztásra van remény. A hitközségi elnök persze azonnal mellette foglalt állást és korteskedni kezdett a kormány jelöltje érdekében. Izgalmas, zajos viták voltak a ceglédi

Az ébredők győzelme Cegléden

Nem követhetjük a kormány struccpolitikáját: ami igaz, igaz, az ébredők hatalmas és elgondolkodásra érdemes győzelmet vettek ki a ceglédi kerületben. Lendvai (Lehner) személye másodrangú kérdés. A lényeg az, hogy a kormány jelöltje csufosan megbukott, bár értesüléseink szerint azok is melléje állottak kényszerűségből, az országos politikai helyzet félreismeréséből, akik a választás napjáig a liberális ellenzékkel éreztek. Egy fecske nem csinál nyarat, a jelentéktelen, nehézkes, minden szuggeszióra alkalmatlan Pálffy elhatalasítása még nem jelenti a kormány bukását és az ébredőszellem diadalát. Mindenesetre jelenti azonban azt, hogy a kormányt súlyos presztízssérelem érte, hogy a kormány könnyelmű és durva hibát követett el, amikor ilyen untauglich jelöltet állított, akiről biztos volt, hogy nem állja a küzdelmet és föltétlenül alul marad. Nem is kell detektívfantázia ahhoz a föltevéshez, hogy az egységes párt szélső jobboldala Pálffy nem győzni, hanem megbukni küldte Ceglédre. Lendvai (Lehner) le nem kicsinyelhető sikerének körülbelül annyi jelentősége van, mint liberális szempontból közvetlenül az általános választások előtt Horváth Mihály megválasztásának az ébredők másik várában, Kecskeméten. Ami az ország szempontjából bennünket a legjobban érdekel: Bethlen István grófon az utóbbi időben valami titkolhatóan bágyadságot és bizonytalanságot látunk. Kissé kiábrándító volt a miniszterelnök nagy, beszéde az indennitási vitában, a pénzügyminiszter kijelentései pedig a bucsuzás fájdalmas érzetét keltették föl bennünk. A kormányhatalom gyöngülése olyan megrendítő látvány, hogy őszinte aggodalommal töltheti el azokat is, akiknek politikai ellenfelei kormányoznak. A multak árnyai és rémei kísértenek. Károlyi Mihály, vergődése, aki nem tudott urrá lenni egy maroknyi kisebbség terrorján és végül önmagával meghasonolva, elhagyatva és kiszolgáltatva a falkának, úgy nyújtotta át a hatalmat Kun Bélaéknek, mint ahogy a veszett kutyának dobják a csontot, amikor véres fogait vicsoztatja. Döngő léptekkel indult el a közep-uton a tehetséges erdélyi gróf és most úgy tetszik, fáradozóan botorkál és a jobboldali árok szélén megpihenni készül. Az ébredők ceglédi győzelme nem döntő fegyvertény, de igen komoly tünet. Bornirtság volna szemétt hunyni fölötte. Össze kell fogni a nemzetgyűlésen és a nemzetgyűlésen kívül az összes szabadelvű és demokratikus erőknek, törhetetlen egységben, mert nyilvánvaló, hogy a ceglédi diadal az ébredőszellen politikai, társadalmi és publicisztikai előretörését provokálja, ami szerintünk föltartóztatlanul az ország kül- és belpolitikai romlására vezet. Bethlenen mulik, hogy ezek az erők mellette vagy ellene vonulnak föl.

zsidók között, egy hét óta majd minden nap összeveszték egymással az öregek és fiatalok, de szavazni még 12 órákor sem mentek. Akik mégis elmentek az urnákhoz, Pálffyra szavaztak, aki a numerus clausust segített ellenük megalkotni. Főthly maga egykedvűen nézi az egész marakodást. Ő is legalább pótválasztásra szeretné vinni a dolgot. Haragszik a szocialisták magatartása miatt is. Azt jelentették neki, hogy Ceglédnek körülbelül 700 szervezett munkása van és ezek mind rá fognak szavazni. Schol sincsenek. A Dinichek Főthlyt visszalépésre igyekeznek bírni. Eppen delet harangoznak. Főthly energikusan utasítja vissza ezt a gondolatot. Kijelentette, hogy megbukhatik, de nem lép vissza. Nagy Laci már megunta az ügyet. Visszalépett, hogy az ellenzéki jelöltek száma kevesebb legyen.

Egy órákor a szavazatok állása a következő:
Főthly 93, Dinich 17, Pálffy 519, Lendvai 1702.

Három órákor:

Főthly 164, Dinich 28, Pálffy 732, Lendvai 2011.

Ekkor már a zsidók is akcióba léptek. Elmentek szavazni — Pálffyra. Alig néhányan maradtak hűségese a liberális jelölthöz Főthlyhoz. Pedig a ceglédi zsidóifjúság ma délután három órákor egy szünvedélyes és zajos gyűlés keretében újra figyelmeztette az öregeket, hogy

tartsanak ki Főthly mellett, aki a liberalizmus régi harcosa.

Már-már így határozta, amikor egyszerre megjelent az egységes párt két embere és hangulatot igyekezett teremteni Pálffy mellett. Halász hitközségi elnök segítségével ez sikerült is. Az idősebb zsidók elhatározták, hogy Pálffyra szavaznak, a fiatalok pedig teljes lendülettel nekiyvetették magukat, hogy Főthly számára nyerjék meg családjagjaik és ismerőseik szavazatát. Négy órákor a szavazatok állása:

Főthly 195, Dinich 33, Pálffy 875, Lendvai 2293.

A vasutasok második fele is szavazni kezd — Pálffy mellett. Minden pártban biznak még mindig a pótválasztásban. Pálffyt csak mostantól kezdve várják az erősítéseket. Főthlyt még mindig hitegetik a munkássággal, amely ugy látszik nem igen törődik a pártvezetőség határozatával. Dinich már el van készülve a legrosszabbra, az ébredőjelölt abszolút többségű győzelmére. És mind a három pártban egyhangulag a zsidókat szidják, akik mindennek az okai, mert ha délelőtt bevetették volna magukat a küzdelembe, más lett volna a hangulat.

5 órákor a szavazatok aránya a következő:

Főthly 244, Dinich 42, Pálffy 1042, Lendvai 2593

Haller és Prónay ekkor megjelent a tömeg között és harsány hangon hirdették ki, hogy jelöltjük már több mint 1200 szavazattal vezet.

Hat órákor az eredmény így változott:

Főthly 272, Dinich 47, Pálffy 1155, Lendvai 2840.

Ez az arányszám este 7 órákor sem változott meg. Most már csak 2 szavazatszedő bizottságnál folyik a munka, a többinél már kimondták a záróórát. A választási elnök kijelentette, hogy az összes szavazókerületekben 1/9 órákor becsünteti a szavazást.

A harmadik választókerületben szavaztak le utoljára, itt a szavazás 1/9 órákor befejeződött; ezután a választási elnök a választási biztossal azonnal hozzáfogott a szavazatok összeszámlálásához. Nyolc órákor este, amikor már a pártirodák révén az eredmény többé kétséges nem lehetett, a Lendvai-párti választók összegyűltek a Nemzeti szálló előtt és zajosan éltették Lendvát. Haller István rövidebb beszédet tartott, amelyben hangsúlyozta, hogy Cegléd nyugodtan és becsületesen szavazott és bebizonyította, hogy a magyar nemzeti eozmények nálánál erősebb oszlopa nincsen.

10.475 szavazóból leszavazott összesen 4746.

Ebből Lendvai 3121, Pálffy 1276, Főthly 298, Dinich 48

és a lemondott Nagy László 3 szavazatot kapott. Így Lendvai

1496 abszolút többséggel

einyerte a ceglédi mandátumot. Takács József református püspökhelyettes, választási elnök kifejezést adott afölötti örömeinek, hogy a választás simán és nyugodtan folyt le. A „M. T. I.” helytelenül 748 abszolút többséget jelentett.

*

A ceglédi választás eredményéről a liberális ellenzék

egyik vezére a következőket mondotta:

A ceglédi választásnál a kormány kétszínű politikája bosszulta meg magát, amely se nem liberális, se nem keresztény. A kormány addig félt a baloldali izgatástól és addig tűrte a jobboldali izgatást, amíg az elhatalmasodva létrehozta a ceglédi eredményt. Ezek után a kormánynak a baloldal felé kell közelednie, ha egyensúlyt teljesen elveszíteni nem akarja. A jobboldali izgatás a végsőkig kihasználta a kétszínű gazdasági viszonyokat, a baloldal ebből sohasem kovácsolt gyertyát a kormány ellen. Ezt az izgatási anyagot csak úgy lehet kiragadni a jobboldali forradalmárok kezéből, ha egész új gazdasági politikát kezdünk és kiemeljük a nagy tömegeket a kétségbeesés lelkiállapotából, mely a legjobb talaj mindenfajta izgatás számára.

Berlin sorsdöntő órái

Az aggodalmak tulzottnak bizonyultak

Berlin, július 29.

Amennyire eddig a helyzetet áttekinteni lehet,

a mai nappal kapcsolatban fölmerült aggodalmak nem nyertek beigazolást. A város külső képe föltűnően nyugodt. A bejelentett zavargásoktól félve, a lakosság a szoktnál sokkal nagyobb mérvben otthon tartózkodik.

Berlinnek különösen északi és keleti részén ezidő szerint nagyszámú kommunista gyűlés folyik, amelyek általában nem nagyon látogatottak, csak a munkásnegyedekben élénkebb az utcák külső képe. Az utcákon gyűjtenek a Ruhr-vidéki menekültek és elítéltek javára is. Számolni kell azzal, hogy a folyamatban lévő 27 kommunista gyűlés után

megvalósítják a kommunista párt nagy részének ama szándékát, hogy a tilalmat kijátszva és véletlen csoportosulásokat szüvelve, a gyűlések résztvevői fölvonulnak az utcákra.

Erről azonban csak a gyűléseken fognak dönteni. A tilalmat tartalmazó falragaszokat a legtöbb helyen átragasztották ilyen cédulákkal: Csak azért is!

Potsdamba már tegnap számos kommunista érkezett, de ugyancsak nagy apparátussal vonult ki a lovasrendőrség és fegyveres rendőrök tehergépkocsikon is cirkálnak a város utcáin. Nagy kommunista csoportok, amelyeket a rendőrség már tegnap is szétszórta,

ma Wannseebe akartak menni, hogy ott a villanegyedben fosztogassanak. A kormány közgei elég erőseknek érzik magukat a rend főtartására.

Berlin, július 29.

A hivatalos helyekre délutánig érkezett jelentések szerint a mai nap mind Berlinben mind pedig a birodalomban nyugodtan folyt le. Hamburgban, Brémában, Mecklenburg-Schwerinben, Braunschweigban s Württembergben a kommunista gyűléseket gyöngyön látogatták. Szászországból és Thüringiából is a gyűlések nyugodt lefolyását jelentik.

Gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszter fegyelmet indít a Központi Egyetem tisztviselői ellen

Súlyos indiszkréción az egyetemi tanárok létszámszökkentése dolgában. — A kultuszminiszter nyilatkozik A Reggel-nek

(A Reggel tudósítójától.) A jövő héten a nemzetgyűlés elé kerül a pénzügyminiszternek a létszámszökkentésről szóló törvényjavaslata. Valamennyi reszortminiszter már befejezte a létszámcsökkentésre vonatkozó előmunkálatokat. Máris megállapítható, hogy a létszámszökkentés több miniszterium személyzetében és több ténnyel tartozó külső személyzet tekintetében

nem vltető a miniszterelnök és a pénzügyminiszterium intenciójának megfelelően

keresztül. Különösen áll ez a közoktatásügyi tárcára és Klebelsberg Kuno gróf közoktatásügyi miniszter többször határozott nyilatkozatot tett arra vonatkozólag, hogy a tanszemélyzet keretében a létszámszökkentést a magyar közoktatásügy veszélyeztetése nélkül nem lehet végrehajtani. Miudonnek ellenére olyan hírek kerültek szárnyra, amelyek arról szólnak, hogy a kultuszminiszter fontos közoktatásügyi ágazatokban, sőt még a népoktatás terén is kénytelen a szönyegen levő törvényjavaslathoz alkalmazkodva, a létszámszökkentést végrehajtani. Ebben az ügyben Pakots József képviselő az indennitás vitája során elmondott beszédében élesen bírálta a kultuszminiszter terveit. Sőt legutóbb olyan tények kerültek nyilvánosságra, amelyek a létszámszökkentéssel kapcsolatban közoktatásügyünk súlyos veszedeimét jelentik. Egy köztudományú lett gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszternek az a bizalmas rendelkezése, amely utasítja a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemet arra, hogy terjessze föl hozzá mindazoknak a tanároknak a névsorát, akik jelenleg függő viszonyban vannak az egyetemmel. Ilyenek tudvalevőleg azok, akik a Károlyi-forradalom, illetve a bolsevizmus alatt tanúsított magatartásuk miatt fegyelmi vizsgálat alá kerültek és ügyük még ma sincs befejezve. Főleg ezek ellen az üldözöbevetett professzorok ellen irányulna a kultuszminiszter rendelkezése. Eppen ezért A Reggel munkatársa szükségesnek tartotta magához gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszterhez fordulni, hogy megkérdezze, mi igaz ezekből a hírekből? A közoktatásügyi miniszter a következőkben válaszolt:

— Főhábórodással vettem tudomásul a megjelent hírlapi közleményekből az egyetemi tanárok létszámszökkentésére, illetve a függő viszonyban levő egyetemi tanárokról vonatkozó rendelkezés közlését.

Ez ily formában nem felel meg a valóságnak és csakis súlyos indiszkréción folytán kerülhetett a dolog ilyen beállításban a nyilvánosság elé.

Ebben az ügyben máris elrendeltem a legszigorúbb vizsgálatot, hogy az indiszkréción, illetve a rendelkezéseimnek hamis beállításait kit terhel a felelősség. A Központi Tudományegyetem illetékes tisztviselői ellen, akiktől az illető lap értesülései származhatnak, megindítottam a fegyelmi vizsgálatot, amely hivatalosan lesz tisztázni, hogyan kerülhettek ezek a valótlan hírek a napsajtóba.

— Tény az, hogy az egyetemi tanárok létszámszökkentése dolgában, éppen úgy, mint az egész tanszemélyzet redukciója tekintetében, a kormány által benyújtott törvényjavaslat értelmében intézkedések vannak folyamatban. Ezek azonban korántsem vannak még olyan stádiumban, hogy róluk nyilatkozni lehessen.

— Ami Pakots József képviselő ur fölszólalását illeti, erre nézve meg kell jegyezmem, hogy bár a népoktatás veszélyeztetése nélkül el sem képzelhető a 20%-os létszámcsökkentés, mégis egy a kultuszminiszterium központi személyzetében, mint a közoktatásügy egész szervezetének létszámában kénytelen vagyunk megfelelő reformok életbeléptetésével egyidejűen a redukciót véghezvinni.

Elfogták a Tárnok-utcai gyilkosság gyanúsítottját

(A Reggel tudósítójától.) A Tárnok-utcai gyilkosság ügyében a főkapitányságon változatlanul folyik a nyomozás Ottó Lajos ékszerész gyilkosának kézrekerítése után. A tegnapi napon a nyomozás más forulatot vett, amennyiben megállapították, hogy Schernberger Jozsef, az órásmester 73 éves házvezetőnője, régebbi idő óta viszonyt folytatott egy Szauner Ferenc nevű 51 éves foglalkozás nélküli csavargóval. A nyomozás eddigi adatai szerint a rendőrség előtt a házvezetőnő személye mindjobban gyanússá válik és azt hiszik, hogy a gyakoriságot Szauner Ferenc a házvezetőnő tudtával követte el. Szombat este Schernberger Jozsefnét előállították a főkapitányságra, ahol a késő éjszakai órákig hallgatták ki. A 73 éves asszony kihallgatása nagyon nehezen megy, mert nagyotball és elmebetegséget szimulál. Angyal László detektívfelelőgyelő csoportja szombaton éjszaka és vasárnap egész nap keresi a főváros területén Szauner Ferencet, akiről kiderült, hogy rovtomtu ember és csavargásért többször büntetve volt. A detektívek fáradozását ma délután siker koronázta. A VII. ker. kapitányságot ugyanis telefonon fölhívták és arról értesítették, hogy Szauner Ferenc a Harmath-utca 6. számú házban tartózkodik. A kiküldött detektíveknek sikerült is elfogni Szauner Ferencet. A főkapitányságra állították elő; kihallgatását csak holnap reggel fogják megkezdeni. Szauner azonban már most is állandóan ártatlanságát bizonyítja a detektívek előtt.

CSIKOFÉJES FEKETECLUB SZVARKAPAPIR

BUTOR, ÚJ ÉS HASZNÁLT.
vétel és eladás. Szűnyeg is legelőnyösebben
Lukácsrúti, Budapest, Dembinszky-utca 34
598 (Hernád-u. sarok). Telefon: József 44-40. szám

Olvassa el a
Pesti Tőzsde
szenciació számát.
Szerkeszti: Kallós János

Fortuna Ingatlanforgalmi Vállalat
az Országos Földbirtokrendező Bíróság engedélyével
Budapest VI. Teréz-körút 21. 274 Telefon: 7-36.
Nagyszámú birtokvételi és eladási megbízás. Földbirtok, budapesti és vidéki házak, villák és telkek közvetítése. Jól bevált lakásközvetítés, finanszírozás stb. Mindennemű ingatlanügyben szolid, gyors és kívánatra diszkrét lebonnyoltás.

BUTOR Teljes lakásberendezések.
Szolid kiszolgálás. **BEHR** rész-
Budapest, VI. Andrássy-út 60
Csengery-utca sarok. Fióküzlet nincs.
ÜGYELJEN A CIMRE! 515

Réz- és vasbutorok sodronyok, ágybetétek, gyermekkecskék, háttér-
gyárától a legjobbak és olcsók. Szakmabeli javítások vállaltatnak: Holló-utca 3, Dobány-utca 6. Tel.: J. 61-97

A rendőrség behatolt a siófoki kaszinóba

Millió bankokat és pinkapénzeket foglalt le. — Pánik tört ki a játékteremben. — A legviharosabb siófoki szombat éjszaka

Siófok, július 29.

(A Reggel tudósítójától.) A múlt héten írta meg A Reggel, hogy az országos főkapitány nem fogja tovább tenni az elharapódzott játék- és valósgalintézményessé vált kártya-kaszinókat. Szombaton éjszaka meg is kezdődött a hatóság akciója és pedig a hivatásos és alkalmi játékosok nyári gyülekezőhelyén: Siófokon, Ezen a furdón már az volt a helyzet, hogy senkit nem érdekelt a homok, a hullámverés, a holdvilág s talán olyan vendégek is akadtak, akik a Balatont sem látták. Különösen szombaton és vasárnap éjszaka gyülekezett az úgynevezett „tót Budapest” a kaszinóban, ahol reggel 6 óráig szünet nélkül házardirostok! Ismert új gazdagok, előkelők, művésznők, fiatal házaspárok, de meg nagyanyák is, kis- és nagystíliú rejtélyes egzisztenciák, földbirtokosok és professzionisták osztoztak a kártyát demokratikus együttlétben. Olyan volt a siófoki kaszinó, mint egy

balkáni Monte-Carlo.

Back Sándor detektív-főfelügyelő és Róna detektív-főfelügyelő vezetésével husz államrendőrségi detektív utazott le szombaton délután Siófokra.

A csoportvezetők autón tették meg az utat Kövy rendőrtanácsos társaságában, aki a belügyminiszteriumot képviselte. A detektívek vonaton utaztak és hogy a fölfedeztetést elkerüljék, Balatonszabadán leszálltak a vonatról s gyalog mentek el Siófokig.

Este 10 óra tájban szokás szerint megkezdődött a házardjáték a Siófoki kaszinóban. Körülbelül

öt-hatszáz játékos lepte el a termeket,

köztük föltűnő többségben estélyi ruhás nők, akik persze még szenvedélyesebben játszottak, mint a férfiak. Két teremben bakkaratot, három teremben smen-dő-fert játszottak, a legtöbb asztalnál milliókra menő differenciákkal. Az asztalok körül olyan nagy volt a csoportosulás, hogy a játékhöz sem lehetett férni s még a bejáratokat is elállították. A verejtékes játékosok között híre járt, hogy Z.-né, ismert budapesti hölgy, már a huszadik milliót nyeri. Éjjel 1 óra tájban jelentek meg észrevétel nélkül a detektívek a kaszinó bejáratánál. A tagsági jegyüket kéro

portást pillanat alatt félrelékték és fölrohantak az I. emeletre.

Az élükön haladó Róna főfelügyelő nyomban a „nagy bakkszal”-nál termett. Addigra azonban már valaki bekialtította a terembe, hogy — Itt a rendőrség!

A detektív-főfelügyelő erre a legnyugodtabban, mintha ő is játékos volna, így szólt: — Ugyan kérem, tessék csak nyugodtan játszani, egy szó sem igaz.

Erre a bank-székekben ülő B. F. ismert pesti játékos hidegvérrel megújította a bankot és maga elé tette nagy esomó bankjegyét, mintegy 3.000.000 koronát.

— A törvény nevében — kiáltotta ebben a pillanatban Róna és

rúvetette magát az asztalon levő pénzre és zsetonokra.

Elképzelhetetlen riadalom támadt. A férfiak dühöngve, a nők sikoltozva, egymást legázolva akartak menekülni. De már későn volt. Az ajtókat elállították a detektívek. Közben sulyos affér támadt. Polgár siófoki főmérnök, építővállalkozó, magából kikelve tiltakozott a rendőrség megjelenése ellen és

neki akart rohanni a detektíveknek,

ugy hogy őt külön fogják felelősségre vonni. Ebben a szobában különben 3.000.000 koronát foglalt le a rendőrség, legnagyobb részt készpénzben, mert a zsetonokat idejében eltették a játékosok. Akadtak közöttük olyanok is, akik a nyitott ablakon át az udvarra szórták a pénzt és a zsetonokat.

A legnagyobb zürzavar a 3. számú smen-teremben történt.

Ott a berontó és bankot lefoglaló detektívet örültek nézték.

Halálsápadtan ugrott föl mindenki az asztaltól és segítségért kiáltottak. Egyik nő el is ájult rémületében. Amikor végül kiderült, hogy detektív az illető, már ki is voltak békülve a helyzettel. Csak egy ismert pesti kabarészínész követelte erőlyesen, de persze hiába, hogy adják vissza a 225.000 koronáját. Hasonló jelenetek történtek a többi játék-szobában is; zürzavar, rémület és fejetlenség; akadtak, akik „felelőtlen elemek” támadására gondoltak, amíg végre a detektívek némileg csöndet teremtettek és megkezdődött az igazoltatás. Fantasztikus névlista az, amelyet a detektívek a játékosokról összeállítottak. A legnagyobb föltűnést a Budapesten szeltében ismert

Galambos amerikai vállalkozó igazoltatása keltette.

A rengeteg játékos igazoltatása csak hajnalban ért véget. Akik tullestek a procedurán, egyenként eltávozhattak s egyszerre föl is födöztek, hogy milyen jó levegő van idekinn. Egy fiatal lipótvárosi asszony ég felé emelt kézzel állt a férje elől a kaszinó épületére mutatott: — Soha, soha többé...

Ezalatt nagy csoportok verődtek össze a kaszinó udvarán és tárgyalták az eseményt s a várható következményeket. Hihetetlenül sokan voltak, különösen nők, akik esküdöztek, hogy álmukban sem tudták, hogy nem szabad házardjátékot játszani. Érdekes, hogy mennyi férfi várta izgatottan a kaszinó előtt a feleségét. Ők lenn a bárban szórakoztak, mialatt életükpárja fönn a szerencsét kergette. Egyik, amikor megjelent a kaszinó lejárataánál a fele-

sege — boldogan, hogy már kiszabadult —, mélabusan fordult a körülállókhöz:

— Szegény embernek szegény a szerencséje. Már azt hittem, hogy nem eresztik ki a feleségemet...

Az igazoltatás után a kaszinó személyzetének kihallgatására került a sor, majd a detektívek összeszedték a kaszinó termeiben található zsetonokat, kártyákat s egyéb közhasznú eszközöket és lefoglalták azokat. Már előzőleg megtörtént a kaszinó pénztárának lefoglalása. A pénztárban mintegy másfél millió koronát találtak. Körülbelül ennyi a pinkákban lefoglalt zseton összege is. A játéknál lefoglalt összeg tehát megközelíti a tízmillió koronát. A kaszinó és a játékosok ellen megindítják a szokásos eljárást.

Hajnali 4 órára járt az idő, amikor Róna főfelügyelő kiürítette végleg a kaszinó helyiségeit és udvarát.

A legtöbb távozó zsebe különben majd leszákadta náluk rekedt zsetontól. Izgatottan vitatták, hogy a kaszinó be fogja-e holnap váltani. Így a zsetonnak pillanatok alatt árfolyama keletkezett. Élelmes vállalkozók sokat olesón össze is vásároltak az ijedősebbektől s még reggel felé is lehetett a vendéglőben hallani: — Ötvenezer pénzt adok százezer árúért...

Igy lett a pénzből zseton és a zsetonból áru Siófokon.

Kik szerepelnek az ingyenrészvények ügyében?

A vizsgáló bíró már négy köztisztviselőt részletesen kihallgatott. — Az Ulain-féle vád megbukott

(A Reggel tudósítójától.) Amióta Nagy Emil igazságügyminiszter átadta az ügyészségnek az ingyenrészvények bünpörére vonatkozó aktákat, az ügy misztikus homályban kavargott. A napisajtó a legkülönbözőbb verziókat hozta; irtak bűnügyi vizsgálatról, levelek, részvények, értékpapírok lefoglalásáról, bankokban végzendő kutatásokról, de tények, adatok hiányoztak persze a híradásokból. Ez okozta éppen, hogy a közvélemény fantáziája szerte-csapongott és olyan bűnpör hátterét rajzolta meg, amely hallatlanul nagy panamaügy konturjait mutatta. Ma már úgy látszik meg lehet állapítani, hogy az egész vád hajánál fogva előráncigált, rosszindulatú gyanúsítás és az eredmény, amely eddigelő előállott, az, hogy:

az Ulain-féle ingyenrészvények osztogatásának vádjá megbukott.

Nem mondjuk azt, hogy nem történt semmi. Voltak egyes kísérletek, de ezek jelentőségük szempontjából bűnügyi alapon egyenlők a semmivel.

Az ügyészség azokat az aktákat, amelyeket az igazságügyminiszteriumtól kapott, a maga indítványa kapasan azzal küldötte meg a vizsgálóbíróknak, hogy

hallgassa ki tanuképen azokat a magasállású köztisztviselőket, akiknek névlajstromát egyes politikusok az igazságügyminiszter kezeihez beszoigáltatták és állapítsa meg e tanuvallomások nyomán, ki mennyi ingyenrészvényt kapott, milyen körülmények között, milyen indokoktól, milyen szándékkal és mely intézetektől.

A vizsgálóbíró, aki tulajdonképen nyári szabadságon lenne és csak egyik kollégájának helyetteseként volt hivatalában, mint soros vizsgálóbíró a nyomozásnak nagyobb részét már be is fejezte. Hogy elkerülje a szenzációs hírlapi közléseket, a szobanforgó köztisztviselőket olyan időben idézte maga elé, amikor a markóncái nagy törvényeségi épület egészen csöndes, amikor szünetel a munka és a jogkereső közönség nem tölti meg a folyosókat és tárgyalótermeket. Szombaton késő délutánra félórás időközökben idézte maga elé azt a nyolc köztisztviselőt,

akiknek neve azon a kis cédulán volt föl sorolva, amelyet Nagy Emil igazságügyminiszter parlamenti beszéde során fölmutatott.

Nem jelent meg valamennyi, mert az idézést többeknek nem tudták kézbesíteni, mert nyaralnak. Az eddigiek szerint azonban, ha most A Reggel tudósítása nyomán tudomást szereznek arról, hogy benne vannak a kis papírcédulán szereplő névlajstromban, bizonyos, hogy megszakítják nyaralásukat és hazajönnek, hogy tisztázzák magukat, mint ahogyan a többiek is eloszlatnak mindenféle gyanút.

Kik szerepelnek a miniszter névlajstromán?

Az első tanu, aki a vizsgálóbíró idézésére megjelent, Vértessy Sándor államtitkár. Kiballgatása alkalmával beismerte, hogy igenis van MFTR részvénye.

Tiltakozott azonban az ellen, hogy ő bárkitől bármilyen vonatkozásban ingyenrészvényeket kapott volna.

E részvényeket több, mint hat esztendővel eelőtt vásárolta, amikor a pénzügyminiszteriumból hivatalból delegálták őt a MFTR igazgatóságába. Ukkor vásárolt 100 darab részvényt és annak értékét készpénzben a sajátjából ki

is fizette. Most, amikor a régi részvényekre újakat adtak, csak természetes, hogy ezeket ugyan-csak készpénzfizetés ellenében, minden harmadik személy közbenjárta nélkül megvásárolta.

A második beidézett köztisztviselő Merfort Viktor helyettes államtitkár volt. Csodálkozással hallotta, hogy az ő neve szerepel az ingyenrészvények ügyében,

holott soha senkitől semmiféle részvényt nem kapott.

Van ugyan Gummi-részvénye, de ezt egy egészen más, az ügyel semmiféle kapcsolatban nem álló pénzintézet útján vásárolta, a vételárát kifizette és a vétel is sokkal régebbi időben történt.

Utána Schandl Károly államtitkár kihallgatására került a sor. Kijelentette a vizsgálóbíró előtt, hogy tény, miszerint egyik budapesti nagyobb bank ajánlatot tett neki, hogy részvényeket fogadjon el, de ő ezt az ajánlatot kereken visszautasította és

egyetlenegy értékpapírt sem fogadott el.

A következő tanu dr. Borsos Endre miniszteri tanácsos, a Lakáshivatal miniszteri biztosa volt. Az ő vallomása körülbelül ugyanolyan, mint Schandl államtitkáré. Elmondja, hogy egyszer levelet kapott a Földhitelbanktól, amelyben bizonyos részvényekre vonatkozó aláírási ívet küldtek be neki. Ezt az aláírási ívet, valótlan dr. Borsos Endre, természetesen minden aláírást nélkül visszaküldtem, sőt levelet is írtam, amelyben közöltem, hogy

nekem semmiféle részvényekre szükségem nincs és ilyenekre nem reflektálok.

Ma már nem is emlékezem, hogy miféle részvényekről volt a levélben szó. Ezt követőleg fölkeresett engem dr. Palágyi néven bemutatkozó ur és olyasféle kijelentést tett, hogy bizonyos fokig kompromittálva érzi magát a bankkal szemben, ha nem jegyzek valamilyen részvényt, mert, mint mondta, úgy referált már a banknál, hogy én reflektálok részvényre. Csak természetes és magától értetődő, hogy én ezt az ajánlatot is visszautasítottam, semmiféle részvényt nem fogadtam el és nem is vásároltam. Kijelentette még dr. Borsos Endre, hogy legjobb tudomása szerint sem a szobanforgó banknak, sem pedig ennek az előtte egyébként is ismeretlen dr. Palágyinak semmiféle lakásügye nincs.

Eddig tart most a nyomozás. Kihallgatandók még az igazságügyminiszter rendelkezése, illetve az ügyészség megkeresése folytán Baross, a postatakaréknépzár főnöke, továbbá Kállay Zoltán és egy Horvát nevű miniszteri tanácsos, végezetül pedig egy államrendőrségi főfelügyelő, akiknek a kézbesítő az idézést nem tudta átadni, mert ezidő szerint szabadságon vannak, vidéken nyaralnak. Ha ezek is úgy valának, mint a már kihallgatott tanuk, akkor már elege lehet vonni azt a konzekvenciát, hogy két volt a magyar köztisztviselői kart általánosságban a megvesztegetés sötét gyanujának kitenni.

A vizsgálóbíró, ha kihallgatja a még hátra lévő tanukat,

semmiképen sem foganatosíthat pénzintézetben vagy bankban házkutatást, illetve lefoglalást.

és tevékenysége csak arra szorítkozik a továbbiakban, hogy ha szüksége merül föl annak, kiszáll egyik-másik bankba, hogy ott is tisztázza az ügyre vonatkozó tényállást.

HIREK

Kállay Tiborról

Irtta Krúdy Gyula

Vajon állnak még azok a zöldszoknyás ákácok Nyíregyházán, a nagykallai utcán, amelyeknek annak az emlékeztetésére ültettek, amikor a Tisza Tokajtól csaknem a város határáig jött?

Ezek a háztelőkön túlórák ákácok mutatkoznak most sűrűn az utcáinkban, amikor „Az utolsó magyar gavallér” című regényemet irogatom, amelyben gyakran jönnek elő azok a nyíregyházi magyarok, akiket még én ismertem, a régi Kállayok, a Bónisok, a Mezősiek és Benczy Gyula, a primás, aki nekik muzsikált.

És a hétköznapi élet kirángat a gazdag múlt idők hangulatából, mint egy tolatkódó, szemtelen koldus, aki ajtónkon dörömböl: — akkor is egy gyermekkori ismerőssel találkozom, aki ezt az arcátlan koldust hiába kergeti az országhatárról. Kállay Tibor ő, a főnökmíniszter, aki úgy birkózik most a koronával, mint ősei hajdanában a szabócsi kurtanemesekkel, akik nem mindig voltak hajlandók a Kállayok felsőbbségét elismerni. Most a zürichi tőzsérek nem akarják a mai Kállayt elismerni.

Pedig Tibor nem a nagyhalászi „első foglaltsból” való Kállay-dominiumon nevelkedett; a kurucvezérek, követek, főispánok családjában egy orvos neve került a levélre. Rudolfé. Akit a nagykallói matrikulákba egykori trónörökösünk tiszteletére kereszteltek erre a névre. Egy doktor volt az apja Kállay Tibornak, nem pedig földesur vagy megyei kiskirály, ami ritkaság a Kállay-gyerekeknel. Fogfájós vagy hektikus parasztok, kórházudvarok, haldoklókhöz hívó éjszakai ablakkopogtatások lehetnek a Kállay Tibor gyermekkori emlékei, nem pedig az örököknél való magyar politizálás. Hát volt ilyen Kállay-gyerekek is, aki sem hétszilyafát, sem kastélyt nem látott maga körül, amikor a világra jött, hanem krisztireket, meg foghuzókat, amelyekkel az időtöltést a vidéki orvos szabója föl volt szerelve. Ezen a dolgon tán jobban csodálkozott az ember, mint azon, hogy Kállay Tibor miniszter lett. Megmutatta már az utat a császárpáros szőnyeggel bevont budavári lépcsőn Kállay Benjámint.

*

Az ákácot azért ültetik olyan bőségesen a nyíregyházán, mert meg tudja kötni a futóhomokot. Nehéz élete van az ákácnak, akár tövises bokornak marad, akár magosra nyúlik: kerékhajtójának kell lenni annak a futamodó, minden kőszá szélre helyet cserélgető talajnak, amelyből született. Talán éppen ezért választotta a magyar sors a beteg korona állapotának az őrizésére a nyíregyházi orvosdoktor fiát, aki az ákácoktól megtanulhatta, hogyan kellene a lehetetlenséggel megbirkózni, megtartani a kicsuszni kíváncsi földet a lábunk alatt. Megtanulta ezt az ákácától a nyíregyházi kiskirály is, amely valaha annyira elszegényedett, hogy már a szilvafákat is eltűzelte, de mindig maradt valami penészes írása a ládájában, amely ősi jussát bizonyította; mindig maradt egy sárból vélt garádja, amelyre könyöklözve lenézhetette a járókelőket; födele, amely alá behúzódhatott az őszi esők elől. Vajon tudja-e ezt az ültető-kopott, félrecesapott kalapformájú ház-födelet megtartani az ország feje fölött az orvos fia? Szorult-e bele annyira erő rokonát, a megyei kiskirályok véréből, hogy féken tudja tartani a zürichi és egyéb tőzsérek egységű láto-gatóit, mint ősei a fenekedő, verekedésre hajlamos kismenéseket? Az ország avult papírosait megőrizheti-e a jobb idők beálltáig?

Az ákácok helyükön állanak mindenütt, amerre az országutak kanyarognak a Nyírben. Ők jól végzik teendőjüket. Szemközt állnak a széllel és a futóhomokkal.

— Borzalmas gyermekgyilkosság a Vérhalmi fenyveserdőnél. Vasárnap délelőtt 11 órakor a IL kerületi kapitányságról az egyik őrszolgálatra kiküldött rendőr bejelentette a főkapitányságnak, hogy a Vérhalmon, közvetlenül a fenyveserdő közelében, egy földarabolt gyermekholttestre akadtak. A bejelentés szerint eddig csak a földarabolt gyermekholttest fejére és karjaira akadtak rá. A főkapitányságról dr. Mészáros István rendőrfogalmazó dr. Rónai Sándor rendőrorvossal pár perccel később a helyszínre érkezett, ahol rettenetes látvány fogadta a rendőrség embereit. Egy szőke-hajú, kékszemű, 3-4 hónapos baby szédaraboltnak tetsző testrészei feküdtek borzalmas össze-visszaságban az ugynevezett „Földmáimajor” környékén. A mezőőr háza mögött hegynek megy föl a Földmáli-ut és itt van a hely tulsó lejtőjén a „Vérhalom fenyves”. Kedves és sokat látogatott kirándulohely, ahol vasárnap délutánokan a pestiek százaai szoktak megfordulni. A fenyves kezdetén, 8-10 lépésre a fák között, a detektívek egy sírgödörre akadtak, 40-50 centiméteres, kis, kézzel ásott gödörre; ebbe fektette bele a lelketlen gyilkos a szerencsétlen gyermeket, de nem földelte el, hanem köveket rakott a holttest fölé. Dr. Rónai rendőrorvos ott a helyszínen megvizsgálta a holttestet, amelyből a rendőri vizsgálathoz

már csak a fejet, karokat, két lábat és a test kerek részeit tudták megtalálni. Az orvos megállapította, hogy a csecsemő legfőképpen három-hónapos, mindössze 24 órája halott és nem földaraboltva, mint ahogy azt első pillanatban gondolták, hanem ép, sértetlen testtel temették el. Majd alapos vizsgálat után a rendőrorvos a leghatározottabban kijelentette, hogy a bestiális gyermekgyilkos élve temette a kőlönös sírba gyermekét tegnap és a gyermek a kövek alatt még talán tegnap este is élt. Az élve eltemetett gyermek sírjában egy fehér gyermekingecskére akadtak, amely rózsaszín szalaggal volt díszítve és a baba két csuklójára világoskék szalag volt kötve. Lehetetlennek tartja a rendőrség, hogy bejelentés ne érkezzen egy három-négy hónapos, kékszemű, szőke-hajú csecsemő eltűnéséről. A csecsemő megtalált tetemrészeit ma délután a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— A tegnap áral. A három pontos zürichi korona és a még annál is alacsonyabb genfi koronajegyzés mellett pillanatáról-pillanatára emelkednek az árak. Ami még egy héttel ezelőtt lehetetlenség volt, az már valóság. A Kaplony-utca egyik cipésze már 300.000 koronás cipőket készít és megrendelő akad bőven. Általában a készletpó árak 100.000 korona körül váltakoznak. A bőrárak után legnagyobb mértékben a textilárak drágultak meg. Egy méter jó angol szövet 130.000-140.000 korona. A Dorottya-utca egyik legelőkelőbb és legrégebb divatáru cége és szabója angol zakóért 1.000.000 koronát, selyem béléssel 1.200.000 koronát kér, burbery kabát ára 720-750.000 korona, egy télikabát 800.000 korona. Borsalino férfikalap 60-80.000 korona, a nyakkendők ára 30-40.000 korona között váltakozik, egy kis ripsznyakkendő 20.000 korona, a keztük ára 25.000 koronánál kezdődik és megy egészen 60.000 koronáig. Az angol zsefir ing 75.000 korona, ugyanez battisztban 110.000 korona, selyem ing pedig 230.000 korona. Egy selyem pijama 220-250.000 koronába kerül. Ehhez hasonló árak tapasztalhatók a női ruhaneműek terén is. Gyöngye minőségű női harisnya 18.000 korona, kis könnyű grenadínruha 300.000 korona, ugyancsak 300.000 korona az ára egy női battiszt készletnek is. Es hogy születni is drága dolog, azt legjobban bizonyítja az, hogy egy „disz keresztelőkészlet” 120.000 korona. Nagyon érdekes, de nem szokatlan jelenség, hogy a legtöbb belvárosi üzlet kirakata rendezés alatt áll, hogy árat alig lehet látni a kirakatokban, de minek is, amire megszár- rad a festék, már új árat írnak ki, az új zürichi paritásnak megfelelő összeget.

— Nézd, kérlek, az nem úgy van azzal a kis Menyhért képviselővel, ahogy te gondold. Igaz, hogy nevezett szóról-szóra azt mondta, midőn az ajándék-részvények felekezeti viszonyait föltárták előtte, hogy „a szemét magyar pénzt” akarta érdemlegesen befektetni. Első pillanatra visszasan hangzik, hogy egy honfui lantos, egy fajtisztia, aki nem sajnálja tulajdon száját tépni a hazáért, egy, ha nem is verét, de aranyköpéseit dusan hullató utjuráni honfoglaló nevezte személnék a magyar pénzt, holott ezt tenni a legdestruktívabb kabareköl-tőnek sem szabad, pedig annak a zengése nem zeng vissza a külföldön és nem örökítődik meg a magyar parlament naplójában. Első pillanatra úgy látszik, mintha a magyar pénznek ez a fajvédő aposztrofálása bőséges tápot adna külföldi ellenségeinknek, ahogy ezt kormány-elnökünk szokta mondani, midőn némely megtörtént dolgokat emleget valamelyik Rassy, de már itt elnémulhat minden kétséged, mert lám, kormányelnökünk nem ugrott föl, nem legyintett olimpusi haraggal és nem reccsen-tette oda a keményszavú lírikusnak, hogy: „az ur destruktív műve”. Destruktívóban Bethlen a legfőbb szakértő, s ha ő nem haragudott, mert Kiss Menyhért személnék nevezte ugyanazt a magyar pénzt, amiben éppen a miniszterelnök utasításai szerint hazafiasan biznunk kell, ebből már láthatod, hogy ez a Kiss Menyhért szájából nem volt destruktív. Nem azért nem volt, mintha a magyar pénz csakugyan szemét lenne, mert láthatod, hogy hiába igaz valami, annak elmondása azért szilaj destruktív lehet s azért sem, mintha az valami természetes lenne, hogy amiben nekünk biznunk kell, az lehet esetleg szemét is, de nem volt destruktív a Kiss Menyhért szózata a miniszterelnök hallgatóságos fölmentvényén kívül azért sem, mert ő tudvalevően lírai költő, akinek mester-ségéhez tartozik, hogy megvesse a pénzt s föbbre hecsülje az ideális javakat, teszem azt, a részvényeket, amik elvégre papírosan nyom-tatva vannak, tehát írodalomnak tekinthetők, másfelől pedig, mint lírai költő hasonlatos a Madách Luciferjéhez, aki nem adhat mást, csak ami lényege s ha Kiss Menyhért szemetet ad beszédében, ezért őt megtámadni minősített destruktív lenne.

— A korsó sör halálára. A sör barátait nap-nap után nagyobb és nagyobb fájdalmak érik. A sör drágul, ma már szinte megfizethetetlen. Mindezt tetézi még, hogy újabbán a vendéglőkben nem adnak korsó sört, csak pohárral, mert így, bár burkolt formában, de ismét drághatnak. A vendéglősök arra hívatkoznak, hogy elfogyott korsókészletük és hogy ma azt képtelenség pótolni. Mindenesetre furcsa, hogy egyik napról a másikra fogytak el, illetőleg törtek össze a söréskorsók.

MAGYAR AGRAR- ÉS JÁRADÉKBANK RT. VETŐMAGOSZTÁLYA

Budapest V. Nádor-utca 15 — Telefon: 72-01
Sürgőnyeim: Agrár Budapest
Vessz a legmagasabb napi áron lóherét és lucernamagot és egyéb gazdasági magvakat
Mintázott ajánlatokat kér

— Kiengesztelték a budavári koronázó Mátyás-templomot. Pár hét előtt nagy föltűnést keltett hogy az Ergon Rt. filmfölvételt készített a budavári koronázó Mátyás-templomban egy ünnepi miséről. A fölvétel éjszakáján ünnepi fényben üszött a templom belseje, amelynek padosaiban meghívott vendégek foglaltak helyet. A filmfölvétel sértette a keresztény polgárok vallásos érzületét és megbő-ráncokozta az illetékes egyházi köröket is, amelyek a hívek kérelmére elhatározták, hogy a profanizált templom kiengeszteléséről gondoskodni fognak. A templom kiengesztelése vasárnap délelőtt 9 órakor volt. Ez alkalommal Schioppa Lőrinc dr. pápai nuncius, dr. Breuer István államtitkár, Madarász István érseki titkár és a helyi papság segédletével engesztelő csöndes szentmisét celebrált. A csöndes mise után a pápai nuncius az oltárszentséggel áldást adott, majd elvégezte az egyházi szertartáskönyv által előírt engesztelő szertartásokat. Délután Korének József kaplán szentbeszéde után a budai hívek nagy száma részvételével engesztelő körmenet volt.

— Gala-sarok. A régóta kitünőnek ismert, olcsóbb mint a többi.

Szabott árak világparitáson alul a legnagyobb választék mellett az összes szakmákban az

V. BÉCSI NEMZETKÖZI VÁSÁRON

1923 SZEPTEMBER 2-8-IG

Fölvilágosításokkal szolgál
WIENER MESSE, WIEN VII,
valamint a tiszteletbeli képviselők:

Budapest: Osztrák követség, V. Akadémia-
utca 17
Budapest: Schenker & Co., V. Árpád-utca 6.
Budapest: Idegenforgalmi részvénytársaság
és összes fiókjai Magyarországon,
Budapest: Magyar Folyam- és Tengerhajó-
zási Rt., VI. Mária Valéria-utca 7

Nyilatkozat.

Egy szombati lapban személyemmel kapcsol-
latban megjelent közlemény egyik elbocsájt-
ott alkalmazottam bosszumüve, tartalma
elejétől végig valótlán. A büntető eljárást a
cikk szerzője és sugalmazója ellen megindít-
tottam.
Feldmann Ferenc

Borosfordó

vevőim szíves figyelmét fölhívjuk a közelgő
szüretre és fölkérjük, hogy rendeléseiket már
most föladni sziveskedjenek. Rendelések a
beérkezés sorrendjében eszközöltetnek. Rak-
táron elsőrendű új és használt hordók
minden nagyságban. 8795

Böhm Kálmán hordógyár Rt.

Budapest, VI., Szabolcs-utca 19.

Telefon 148-12. Sürgőnyeim: Hordósböhm Budapest

Aranyat, ezüstöt, Brilljánst,
gyöngyöket teljes értékben vessz és elad Schmelzer Genő
IV, Károly király-ut 28, Központi Városház, főkapu m.

„PYRAMIS”

MAGYAR FÖLBIROKOSOK ÉS FÖLBERLŐK
KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRUT 28. SZ.
Mezőgazdasági géposztály,
gabona-, erőtakarmány- és műtrágyaosztály.
428 *Telefon: 63-49, 65-50, 17-89, 153-03.

Dr. Grünwald Emil Banküzlete

Telefon: 192-27 617 V. Bálvány-utca 13
Postatakt. számla 52117 félemlét

— Balatoni rege. Onagysága éppen félmillióval rebrótt és hanyag mozdulattal dobott oda a krupiénék két huszonötözetrest, midőn a teremben rontottak a pesti detektívek és pénz, zseton, pinka, minden ott veszett egy tragikus pillanatban. Szombaton éjjel volt a sífokai razzia, amely érthető elkeseredést szült a kaszinó disztigvált köreiben, hogy most egy időre csak tiokban ápolják a legfanatikusabb hívők a Balaton partjára települt balkáni Monte Carlo ábrándját és a hont demimónok most egy időre másik mesterségüket üzni kényszerülnek. A kaszinó meggyalázva hunyja le rollóit, kint pedig csillog a Balaton, mint egy könnyesepp, amely tengerré dagadt e szörnyű nyár fájalmában. A pesti detektívek aztán hazatértek s a rémülettől elájult pénz lassan magához tér és tettekre csiklandozza a dermedt lelkeket. A lélek erőit nem fojthatja meg erőszak. Onagysága új huszonötözetresteket tár föl harisnyájából és a férfi nemesen dacol a reakció szennyos hullámaival. Szombaton volt a sífokai razzia, de hisszük, hogy nem tudta lerombolni, amit szerető kezek építettek. A magyar munka erőt vesz a poklok kapuján és korunk hőse bevág ötre, ha száz razzia lóg is feje fölött Damoklész kardjaként. Neszfogó falak zárják a rejtelmes szerfartás terméit. Ide nem hangzik be zavaró, profán élet, a dögvész gőzét csak a küszöbön gomolyoghatnak és hiába dörmög a ablakon a hétszáz koronás kenyér tragédiája. A vérnek, a könnynek, kinhalál vörjékének oecánján uszik a bakkszoba, mint egy virágos hajó...

— Harding husmérgezésben megbetegedett. Seattleből táviratozzák: Harding elnök utján megbetegedett és Yosemiteban mint fekvő beteget fogják kezelni. Az orvosok megállapították, hogy romlott ételmiszerrel könnyű természetű mérgezést kapott.

— Hamis csekket akart lakást venni. Özvegy Filina Beldné Angol-utca 17/b. szám alatti lakását butorokkal együtt el akarta adni, hogy anyjával egy lakásba költözhessenek. Ifjabb Asboth Gyula tárgyalásba bocsátkozott az asszonnyal és a butorozott lakást 230.000 koronáért haldandó volt megvenni oly föltétellel, hogy a pénz csak akkor esedékes, ha a Lakáshivatal a lakásigazolványt kiállítja. A 230.000 koronáról szóló csekket ifjabb Asboth Gyula át is adta Filinának azzal, hogy csak akkor válthatja be, ha a lakás az 6 nevére lesz átírva. A Lakáshivatal ki is állította az igazolványt, Filináné elment a Wiener Bankverembe a pénzt, ott azonban elutasították azaz, hogy a csekk hamis. Mire Filináné hazatért, a lakásban ott találta Asbothot, az 6 holmijai pedig a folyosón hevertek. Az asszony a rendőrségen megtette a följelentést, az eljárás ez ügyben még folyamatban is van. A házbeliek közül azonban valaki Filinánét följelentette a lakáskihágási bíróságnál lakásüzérkedés miatt. Asboth, hogy a följelentésekből származó következmények alól kibújjon, tervet szőtt ki. Vevőt keresett a lakásra, beállított a Lakáshivatalba és kérte, hogy az illető revő számára állítsanak ki lakásigazolványt, úgy gondolva, hogy 5 36 pénzért eladja a lakást, a lakásban a jóhiszemű harmadik lesz és így sikerül neki Filinánét teljesen kijáratnia. A lakáskihágási bíróságon Pirkner Imre dr. rendőrtanácsos a napokban tárgyalta az ügyet. Megállapították, hogy Filináné butorai önmagában véve is megéri a 230.000 koronát, tehát lakásüzérkedés esete nem forog fenn. Asbothról a tárgyaláson kiderült, hogy néhány héttel ezelőtt Budapestről megszökött, mert ellene a rendőrségen egyéb 20 ügyből kifolyólag eljárás folyik és körözlelevelet is adtak ki ellene. A Filináné elleni vádat dr. Bartos lakáshivatali ügyész eljettette és a bíróság így ellene az eljárást megszüntette.

— Rassay jobban van. Rassay Károlyt tudvalevően könnyebb baleset érte: kifecamította a lábát s emiatt most néhány napig kénytelen az ágyat őrizni. Értesülésünk szerint Rassay ma már jobban van, úgy hogy kedden vagy szerdán be mehet a képviselőházba is.

— Jaguár kacsuk cipősarok rugalmas, tartós és olcsó. Ügyeljen a Jaguár védjegyre.

Ön nem szaladgál hiába!

mert minden általunk ajánlott butorozott szobát, telefonos irodát, vagy lakásrészt a főbérlettel már előzetesen beöltöztetünk — és így nem érheti Önt az a kellemetlen meglepetés, hogy mire az adott címre érkezik, az ki van már másnak adva. E tökéletes rendszer révén, bárki általunk egy órán belül föltétlenül megtehető lakásba jut. — Ma kaphatók: Különbejárati kifogástalanul berendezett utcai szobák, kívánatra fürdőszoba- és konyha használattal a főváros bármely részén.

Főlépcsőházi bejárati iroda telefonnal a tőzsde közelében. Minden kényelemmel berendezett, teljesen elkülönített átutazó szobák nappali vagy éjjeli használatra méltányos árért, tetszésszerűen időben elfoglalható.

„MEDIATOR“

Kereskedelmi rt. révén VI. Nagymező-utca 5. (Andrássy-utnál) Telefon: 101-78 Irodai órák déli szünet nélkül este 7-ig.

Végh Károly, a tőzsde elnökének megnyugtató nyilatkozata a Giróról

Az átértékelési folyamat tovább folytatódik

(A Reggel tudósítójától.) Végh Károly, a budapesti tőzsde elnöke szombat délután érkezett vissza szabadságáról és rögtön elfoglalta hivatalát. Igen nehéz problémák hosszú sorozatát kell megoldania, mivel a tőzsde valóságosan anarchia képét mutatja. A Reggel munkatársa fölkereste Végh Károlyt és kérdést intézett hozzá arra vonatkozóan, miképpen óhajtja a tőzsde vezetősége megoldani azokat a súlyos problémákat, amelyeket a közönség olyan égető türelmetlenséggel vár, miképpen fogja végre a tőzsdei forgalmat olyan mederbe terelni, hogy a közönség ne legyen kitéve a legtökéletesebb bizonytalanságnak. Különösen

a Giró nagy bajairól, továbbá a várható tőzsdereformokról kérdeztük a tőzsde elnökének véleményét. Végh Károly elnök a következőkben nyilatkozott A Reggel számára:

— Most jöttem haza és így még nem vagyok teljesen tájékozódva, de úgy látom a dolgot, hogy sikerülni fog a Giró munkaképességét megmenteni és erre nézve megtörtént minden lépés.

Remélem, hogy az a 4 tőzsdénapi, amelyen kötött üzletek nem a Girón át fognak lebonyolítani, hanem bizonyos privát uton szervezendő leszámolás segítségével, biztosítani fogja a tőzsdei forgalom nyugodt és normális menetét.

Értem a közönség izgatottságát, de lehetetlen egy intézményt maximális teljesítőképességgel berendezni, mert ennek a maximális teljesítőképességnek a határait sohasem lehet előre megállapítani. A Girónál t. i. eddig, ha sok volt a munka, legföljebb 250.000 kötetet kellett lebonyolítani. Az utolsó engagement pedig — értesülésem szerint — több mint 400.000 kötet volt. Ezért vált szükségessé az, hogy a kasszanapot pár nappal kitoljuk. Tudatában vagyok annak, hogy ez a közönség számára kellemetlen, de jelenleg másképpen segíteni nem lehetett. Eppen e nehézségek miatt

be kell vezetnünk a Girón kívüli tőzsdénapot és már eddig minden lépés megtörtént, hogy ez akadály nélkül megtörténjen. Ebben az ügyben tegnap tárgyalás volt nálam és az összes érdekeltek hozzájárultak ahhoz, hogy a jövő héten 4 girónkívüli tőzsdénapi tartassék. Időközben a nagybankok is, amelyek eleinte huzództak ettől a tervtől, jobb belátásra jutottak és hozzájárultak a girónkívüli üzletkötéshez. A mai munkaviszonyok mellett ugyanis, a tisztviselői teljesítményt tekintve, a Giró nem tud megfelelni a rendkívül fölfokozott igényeknek és emiatt a munkateljesítmény miatt irtóznak az új munkaterhektől az érdekeltek is. Nagyobb érdek ugyanis az, hogy ezeken a tőzsdénapokon üzlet legyen és a bankok — véleményem szerint — ezért látták be, hogy a tiszta negáció álláspontján nem lehet eredményt elérni.

— Ami a jövőt illeti, a helyzet tehát a következő:

Ezen a héten 2 hivatalos tőzsdénapi lesz augusztus 27-iki kasszanappal, a jövő héten már megtartjuk a 4 girónkívüli tőzsdénapot, a rendes határidejű kasszával.

Ez alatt az idő alatt a Giró rendbe fog jönni, lebonyolítja az augusztus 27-iki kasszára kötött üzleteket és

sikerülni fog olyan megoldást találni, amely a tőzsdei forgalom nyugalmát megőrzi.

Minden lépés megtörtént arra nézve, hogy a

— Helyzetjelentés a Bethlen-Prónay-ügyről. Prónay Pál segédei, dr. Rácz Vilmos és báró Collas Tibor, pénteken és szombaton jegyzőkönyvileg elintézték azokat a lovagias ügyeket, amelyek Prónay Pál és segédei, Jankovich-Bésán Endre és Láng Mihály báró között azért keletkeztek, mert Prónay nem volt hajlandó a Bethlen István gróffal való lovagias ügyének elintézését tudomásul venni. Ezekben a jegyzőkönyvekben Prónay volt segédei elismerik, hogy információ hiányában intézték el az ismert módon a Bethlen-ügyet. Ilyenformán most előállott az a lovagias eljárás terén példátlan eset, hogy egy már befejezett ügyet újból tárgyaljanak. Rácz Vilmos és Collas Tibor báró már föl is vették újból az érintkezést Bethlen István segédeivel, gróf Csáky Károlyval és báró Perényi Zsigmonddal, azonban valószínűen döntőbírósg fog határozni afölött, hogy van-e helye az eljárás újrajárvételének egy már szabályszerűen befejezett lovagias ügyben. A segédek holnap este ülnek össze újból tanácskozni.

— Petrichevich-Horváth Emil bárót fölmentették. Petrichevich-Horváth Emil báró népjóletti államtitkár ellen a lakáskihágási bíróságon eljárás indult meg, hogy a Fő-utca 52. szám alatti házába Tragizer Ferenc és Lőrincz Géza vendéglősök lakásigazolvány nélkül költöztek be. Ugyancsak eljárás indult

Girónak nagyobb helyiséget szerezzünk. Amióta a tőzsde vezetősége a Giró vezetőségében részt vesz, harcot folytatunk az áldatlan lakásviszonyokkal, hogy a Girót megfelelő helyiséghez juttassuk. Én azt hiszem tehát — folytatta a tőzsde elnöke —, hogy kis türelemmel és némi önmegtartóztatással ezeken a nehézségeken át fogunk esni és a Giró rendbe fog jönni, fokozni tudjuk teljesítőképességét és megnyugtatótá az azt fölhoznom, amire itt Budapesten senki sem gondol, hogy t. i. például a bécsi tőzsdén ha elmarad egy tőzsdénapi, a közönség azt a legnagyobb nyugalommal veszi tudomásul, nálunk pedig mindenki fölajdul. Ez érthető ugyan, de méltányosan nem lehet kívánni, hogy nálunk a viszonyok sokkal jobbakk legyenek, más, letört valutájú országokéinál, ahol az értékpapírok átértékelése ugyanezeket a tüneteket hozta magával, mint nálunk.

— Másutt sehol sem támasztanak olyan igényeket a Giróval szemben, mint nálunk. Bécsben a jegyzett értékpapíroknak 90%-a jogosított tőzsdéügynök után kerülővén a leszámolásra, naponként egy árfolyamon jelentetik be, tehát neki a differencia kiszámításánál, a liquidációs árfolyam kiszámításánál semmi dolga sincs. Nálunk ellenben minden üzlet más árfolyamon történik és ez óriási munkatöbbletet jelent. Berlinben például a Giró földadata egyszerűen az értékpapírok szállítása, amelynél semmi különösebb dolog nincs, csupán jelképileg veszi át a Giró és úgy, ahogy kapja, továbbítja. Nálunk ellenben a Girónak szét kell választania az értékpapírokat, osztályozni kell és ez a lajstromozás óriási munkát jelent. Mindezek a viszonyok nyilvánvalóvá teszik, hogy a Giró csak megfeszített munkával tud a normális igényeknek megfelelni. Ezen túl azonban fönnakadásnak kell beállania, amelynek kiküszöbölése állandó gondunkat képezi. A közönségnek be kell látnia azt, hogy bizonyos körülmények között a munkaterheket nem viselheti kizárólag a Giró, hanem a közönségnek is ki kell vennie belőle a részét.

Erős a hitem ezek után, hogy a girónkívüli üzletkötésre a jövő hét után már nem lesz szükség.

Vannak még ideák, amelyek a Giró tehermentesítését célozzák, ezek azonban nincsenek még olyan stádiumban, hogy beszélni lehessen rólok a nyilvánosság előtt.

Ezután megjegyezte a tőzsde elnöke, hogy véleménye szerint az értékpapírok piacán az átértékelési folyamat tovább fog tartani. Semmi okot nem lát arra, hogy a tőzsdén lanyhaság következék be.

Végül kérdést intéztünk az elnökhöz a nemjegyzett értékpapírpiacra történt visszaélésekre vonatkozóan. Ezekkel kapcsolatban Végh Károly a következőket mondotta:

— A tőzsdetanács azokra a papírookra vonatkozóan, amelyek hivatalos jegyzésre bocsátottnak, bonitásukat illetően nem vállalhat felelősséget. Csak azt vizsgálja meg, hogy az illető értékpapír olyan természetű-e, hogy a tőzsdei forgalomra alkalmas. Amely papírok tehát a tőzsdei jegyzést nem kérték, azokkal a tanács nem törődik, de kizárja a tőzsdei intézmények használatából. Természetesen a közönségnek kell óvatosságnak lennie ezekkel a papírokkal szemben, de viszont ennek az óvatosságnak fönn kell állania a jegyzett értékekkel szemben is, a papírok bonítását illetően.

Vámos Rezső házfőügyelő ellen, mert nevezeteket lakásigazolvány nélkül beengedte a házba. A lakáskihágási bíróságon dr. Pirkner Imre rendőrtanácsos fölmentő ítéletet hozott az államtitkár és házmaster ügyében, mert a legújabb lakásrendelet szerint üzletkötéségek elfoglalásához nem szükséges lakásigazolvány.

— Brilláns, ékszert, aranyat, ezüstöt, hamtsfogat legmagasabb áron, régi arany- és ezüstpénzeket vesz Fischer és Eisner ékszerészek, Budapest, Rákóczi-ut 27. szám.

Velour-szövetek
Ruha-crépek
Grenadinok
Schiffon, Zefir-
és Béléssáru

maradékok

rendkívül olcsó árak mellett árusít

Belvárosi Maradékáruház

Budapest, Belváros, IV. Sütő-utca 1
Deák-téri evang. iskolaépület

— A mi gazdagságunk. Biztató jel, hogy bár lerongyolódunk, elszegényedünk, koldusok lettünk, tudományban mégis bő fölöslegünk maradt. Európai, sőt világhírű férfiakat kellett külföldre, vernünk, s nem vagyunk képesek többé helyet adni egy *Kövesligethynek*, egy *Marcalinak*, egy *Schmidtnek*. Meg kellett akadályozni üdvös intézkedésekkel a fiatal tudósok elszaporodását, egyfelől numerus karratallal, másfelől pedig az ithoni ifjúság karhatalmi, igazoltatási, állambiztonsági és programbeszédmegzavarási elfoglalásával kellett a tudomány tulságát elgátolni, sőt újabbán már az alsóbb iskolákba kellett nyulni a preventívakkal, ahol a buzaértékű tandíjjal volt csak elérhető, hogy végre tömegesen be lehet zárni az osztályokat. Kulturánk „leépítésének” ezt a nagyon körmünkre égett munkáját kultuszminiszterünk igyekszik most hir szerint az egyetemi tanárok „B” listájával szimulálni, ami lehetővé tenné, hogy egy pár még a nyakunkon lógó világhírűtől is megszabaduljunk. Talán szabad már remélnünk, hogy belátható időn belül megszabadulunk feleslegünkötől, s csak azok maradnak itt, akik méltóknak bizonyultak a mai nagy időkhez s nem felejtettek el hangosan tolvajt kiabálni, mikor őket az üldözés veszélye fenyegette. Ma nem tudomány kell elsősorban, hanem szívós élnitűdés, amit a meghagyott magyar tudósok mindenesetre hatásosabban tudnak demonstrálni, mint a kiselejtettek, s aki azt mondja, látván és összemerővén az A és B lista férfait, hogy: ha az A lista a konstruktív és a B lista a destruktív, akkor a destruktio valami igen szép dolog lehet, — aki ezt mondja, az megérett arra, hogy *Pekár Gyula* drámát, *Kiss Menyhért* verset és *Császár Elemér* tudományos méltatást kövessen el rajta.

— A magyar kormány Kanada felé akarja irányítani a kivándorlást. 1923-ban 30.000 kivándorlási kérvény érkezett a belügyminiszteriumba, de csak 5638-an mehettek ki, mert a drákói szigorral végrehajtott amerikai törvények többet nem engednek. Es ugyanekkor a magyar kormány Aldassy miniszteri tanácsos tanulmányjának tapasztalatai miatt *senkiféleképpen nem ad utlevelet Délamerikába sem*, mert ott is komisz az élet és nincs kereset. A magyar kormány ezért néhány hónappal ezelőtt közvetlen szóbeli tárgyalásokat kezdett *Beattyval*, a Canadian Pacific Trust elnökegázgatójával és igazgatóságával egy *nagyobbarányú kanadai telepítési akció megvalósítása érdekében*, miután ennek a vállalatnak Kanadában alap-szabályszerű kolonizálási joga van. A tárgyalások annak idején nem jártak teljes eredménnyel egy fontos részletkérdés miatt, amire az amerikai, illetve kanadai bevándorlási törvény megváltoztatására van szükség. *Arról van ugyanis szó, hogy a Kanadába kitelepítendő magyarok ne legyenek kötelesek bizonytalan ideig kinnmaradni, hanem egy bizonyos idő, mondjuk 3 év elteltével hazajöhetnek, elutazásuk előtt minden ingó és ingatlan vagyontukát pénzre teheressék és a pénzt hazahozhassák.* Miután az eddigi kanadai telepek visszavándorlásuk alkalmával semmit sem hozhattak vissza magukkal, világos, hogy itt egy nagy korlátos megszüntetéséről van szó, amely a kanadai magyar kivándorlás szempontjából igen nagy jelentőségű lenne. Beatty még nem adott végleges választ, de nagyon valószínű, hogy a kérdés nem-sokára kedvező megoldással érintést nyer. Kanadában ugyanis nincs elég földműves munkaerő és a kanadai kormányának érdeke, hogy a kifelé törekvő józan és szorgalmas magyar földművelőket utját egyengesse. Beatty átutazására miatt egy érdekes és az ottani viszonyokra jellemző kérdéssel is fordulunk *Köszö* államtitkárhoz, aki a kivándorlási ügyeket intézi. A Kanadába kivándorolt magyarok részére egy katolikus főpap kiküldetését kérte, aki a kivándorolt magyarság hitéletét rendezné, bejárna a magyar telepeket és a magyarok egyházi dolgait elintézné. *Köszö* államtitkár *Glattfelder Gyula* volt eszteromi püspökkel tárgyalt ebben az ügyben. Az államtitkár reméli, hogy *Glattfelder* nem zárkózik majd el ez elől a szép kiküldetés elől, annyival is inkább, mert a kormány lehetővé tenné részére azt, hogy az utazás ne kerüljön neki semmibe sem.

— Betörték Paul Cambon lakására. Párisból jelentik: *Paul Cambon* volt londoni nagykövét lakásán ismeretlen tettes betörést követett el. A „Journal” szerint a lopás célja az volt, hogy egyes fontos okmányokat szerezzenek meg.

— Ha használt vászoncipőjét vadonatújja akarja tenni, használjon World-cipőtisztítót, amely egy perc alatt vadonatújja varázsolja. Mindenütt kapható.

ARANY BEVÁLTÓ HELY

BUDAPESTEN, VILMOS CSÁSZÁR-UT 45

Magyar aranypénzt és ezüstpénzt napi áron vásárolunk

RÓTH BANK

BUDAPEST, VILMOS CSÁSZÁR-UT 45

Pénztári órák: Reggel 8 órától egy folyótóban este 6-ig

Hamisfogat, aranyat, ezüstöt, platínát, PRETSCH VILMOS, szám alatti VII, Rottenbiller-utca 39. ékszerüzlet 238 Lövöldet-ér sarkán. Orájavitás egyévi jótállással

Ujra Kállay lemondásáról beszélnek Zug az egységes párt Cegléd miatt

(A Reggel tudósítójától.) A politikai élet középpontjában ma az igazságügyminiszter reformjavaslatai állanak, amelyek előreláthatóan nagy politikai küzdelmeket fognak még előidézni. Ez a harc azonban még korántsem aktuális, mivel az igazságügyminiszter csak ősszel fogja javaslatát a nemzetgyűlés elé terjeszteni.

Parlament körökben különösen érdeklődéssel tekintenek a tisztviselői létszámcsoökkentéséről szóló javaslat tárgyalása elé. A létszámcsoökkentéssel kapcsolatban sokat beszélnek a pénzügyminiszternek a tisztviselői kérdésben elfoglalt ismert álláspontjáról és általános a fölfogás, hogy ez a kérdés még súlyos veszedelmeket rejt magában. Megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a pénzügyminiszter egyrészt a korona romlása, másrészt a tisztviselői kérdés miatt súlyos elhatározások előtt áll. Beavatott helyeken arról beszélnek, hogy

Kállay Tibor pénzügyminiszter esetleg már e hét végén benyújtja lemondását és a miniszterelnökben megvan a hajlandóság arra, hogy ezt a lemondást elfogadja. Már Kállay Tibor utódjáról is vannak kombinációk. Így elsősorban Paupera Ferencet emlegetik, mint Kállay Tibor pénzügyminiszter utódját.

Beszélnek arról, hogy *Walkó Lajos* vállalná a tárcát és az ő bársonyszékét *Heinrich Ferenc* foglalná el, ha elfér benne.

Élénken pertraktálják Kállaynak Szilágyi Lajossal való afférját, amelyet — nincs kizárva —, hogy *fegyveres uton fognak elintézni*. Szilágyi Lajos ugyanis fontartja azt a kijelen-

tését, hogy Kállay Tibor félrevezette a nemzetgyűlést, amikor azt a közlést tette, hogy a Kansz vezetőségével megállapodott a tisztviselői illetményeinek rendezésére vonatkozóan. Ezért nem adott Szilágyi Lajos magyarizatot Kállay Tibor segédeknek, hanem rábízta az ügy elintézését saját megbízottjaira.

A parlament egyébként kedden és szerdén előreláthatóan befejezi az indemnitás részletes vitáját és háromszori olvasásban is hozzájárul a fölhatalmazási törvényjavaslatához. Különösebb esemény aligha történik már az indemnitás vitájában. A tisztviselői létszámcsoökkentéséről szóló javaslat letárgyalása után a kormány-nak az a szándéka, hogy

a nemzetgyűléssel megkezdeti vakációját, amelyet két hónapra terveznek.

Ellenzéki körökből vett értesülésünk szerint igen heves vitára van kilátás. Az ellenzék ugyanis el van tökélve arra, hogy minden áron kitarthatja követelését, hogy a nemzetgyűlés ne tartson nyári szünetet. Ez a követelés válasz a miniszterelnök ama kijelentésére, hogy a nemzetgyűlés elfecsérelte idejét és fontos törvényjavaslatokat az indemnitás vitájának elnyújtása miatt nem tudott letárgyalni. Az egységes párt berkeiben, főleg a liberálisabb érzelmű képviselők, elkeseredetten tárgyalják *Pálffy Dániel* ceglédi hivatalos jelöltjét. Szerintük *Bud János* közéleti miniszter, ha fölléptetik, könnyű győzelmet aratott volna. Az a vélemény, hogy *Pálffy* jelöltséget olyanok hajtották keresztül, akik szívükben — az ébredők sikerét óhajtották.

— A Kuria a mentelmi jogról. Az igazságügyminiszter által most betervezett igazságügyi törvényjavaslat ad különösebb aktualitást *Letenyei Pál* volt nemzetgyűlési képviselő igazgatási bűnyügyének. Letenyei annak idején a nemzetgyűlésen nagyobb beszédet mondott, majd megjelent a választói között és ugyanezt a beszédjét azok előtt is fölolvasta. Az ügyesség a beszéd tartalmában osztályelleni izgatás jelen-ségeit ismerte föl és bűnvádi eljárást indított a képviselő ellen, akit négyhetit fogházra ítélték el. Védője semmisségi panasszal élt az ítélet ellen, mert a nemzetgyűlésen elmondott beszédét olvasta föl, tehát bűnöségét megállapítani nem lehetett volna. A Kuria jóváhagyta *Letenyei Pál* ellen az alsóbíróság által kiszabott büntetést, azzal az indokolással, hogy nincs olyan törvényi rendelkezés, amely a vadlótat képviselőségének megszüntetése után is minden időre büntetőjogilag felelőtlené tenné, mind-azon cselekményeinek ismétléseért, amelyeket első alkalommal a mentelmi jog védelme alatt a nemzetgyűlés ülésén követett el. A nemzetgyűlési beszédért büntetőjogi felelősséggel nem tartozik, mert az ottani szólásszabadságában védi őt a btk. 19. szakasza. De ha ugyanazt a beszédet máshol, másutt és más körülmények között mondja el, akkor annak tartalmáért felelnie kell. Ezt a törvényes állapotot kívánja az új törvényjavaslat megszüntetni, mert, amennyiben nem akar a jövőben mentelmi jogi védelmet biztosítani a képviselőnek, bizonyos esetekben még a nemzetgyűlésen elhangzott beszéde tekintetében sem.

— Tátralomléc úres. A Tátrából írja egy előfizetőnk: A régi Magyarország legragyogóbb hotelje, a magas Tátra alján fejedelmi pompában büszkélkedő *lomnici nagyszálló úresen áll*. Körülötte a eikonoktól letarolt fenyveserdő: valóságos fenyőtemető. *Ótátrafüreden* még csak megfordul néhány nagypénzü külföldi, elszánt magyarok is vetődtek oda, de idegenül érzik magukat a szomorú esőben. *Tátrazéplak szanatóriumát* bazedovosok töltik meg. *Mattárháza és Barlangliget* a cseh-szlovák államvasút betegeivel van tele, *Tátraházát* falvidéki magyarok keresik föl, a többi telep elhagyott és kihalt. A drága cseh pénz elrészletta az idén is a Tátra évfizetés vendégeit: a budapesti, alföldi és dunántúli magyarokat...

— „Jogot, nem háborút.” Londonból jelentik: A *Daily Exchange* washingtoni jelentése szerint ma és holnap 2500 városban propagandagyűléseket tartanak ezzel a jelszóval: *Jogot, nem háborút!* A mozgalmat a többi között *Hughes* államtitkár, *Bryan* és több vallási szervezet támogatja.

— A sífokai különvonat. A tizede fiataljai, akik minden szombaton és vasárnap Sífokon üdülnék, különvonatot béreltek csak lözsdések részére *Budapest és Sífok között*. A vonaton számozott ülőhelyek vannak és csak I. osztályu jegyeket adnak ki. A vonat pénteken délután indul és hétfőn reggel jön vissza Sífokról. Az utazás *tour-retour* „potom” 330.000 korona.

— „Ma Este.” A mozi- és színházévd indulásával nyugateurópai stílusu, gazdagon illusztrált hetilap jelenik meg e címen, amely nélkülözhetetlen kalauza lesz a mozi- és színházévd közönségnek. A „Ma Este”-t Várnai István szerkeszti, társszerkesztői: *Relle Pál*, a kitűnő kritikus, *Forró Pál* dr. és *Iván Ede*. Szerkesztősége és kiadóhivatala: VIII, Rökk Szilárd-utca 4.

— A Yes porcellán poudert homogén szemcsés, amelynél tökéletesebb szepítőszert nincsen a világon.

— *Darmol* a legkételetesebb hashajtó, ize olyan, mint egy legfinomabb csokoládé cukorkának és így gyermekeknek is kedvenc gyógyszer. Kapható minden gyógyszerárban.

A kisántant a magyar kérdésről tárgyalt vasárnap Sinajában

Bécs, július 29.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A sinajai konferencia mai ülése kizárólag a magyar kérdéssel foglalkozott. *Benes* cseh külügyminiszter beszámolt azon tárgyalásokról, melyeket legutóbb párisi és londoni tartozkodása alatt folytatott. Eszerint

a francia s angol kormányok érdektelensége a magyar kérdésben és a kisántant elhatározásaihoz való hozzájárulás már eleve biztosítva van.

Ezután *Nincsiés* szerb külügyminiszter

a magyar kérdés megoldásának módjait fejtegette.

Az erre vonatkozó megbeszélést, mely formális határozat nélkül végződött, hétfőn folytatják. Beavatott diplomáciai körök véleménye szerint a sinajai konferencia után

kollektív jegyzéket intéznek a magyar kormányhoz,

amely közölni fogja, mily föltételek alatt hajlandó a kisántant a magyar kölcsön ügyét támogatni.

Zongorát, pianinót

ne vegyen, míg **REMÉNYI MIRÁLY** zongoralepét meg nem látogatta. Budapest VI, Király-utca 53. szám — Régi zongorát vesz, cserél, javít, hangol. — TELEFON

Kölcsönponyva

Magyar Kender- és Lenipar Rt.

előbb Salzmann és Társa

Budapest V, Falk Miksa-utca 26-28. sz.

ponyvakölcsönözés intézetében **vízmentes ponyvák** legjobb minőségben és kifogástalan állapotban állandóan rendelkezésre állnak.

Uj ponyvák

valamint egyéb kender- és lengyártmányok, nyomtatások, kendertermékek, vitorla- és hálószerzők, szőnyegvédők stb., stb. gyártása és eladása

IRODABUTOROK
Pénzszekrények
HIRSCH ÉS TÁRSA
Budapest V, Alkotmány-utca 19. sz.

POLOSKAIRTO

DITRICHSTEIN

1

KÖZGAZDASÁG

Folytatódik a hausse

Mivel pótolják az impotens zsirót?

(A Reggel tudósítójától.) Térjünk e héten nyomban a dolgok lényegére. Minden közgazdasági, pénzügyi, pszichológiai és társadalmi ok fönforog arra, hogy

a mai tőzsdénapon egy katasztrófa-hausse kitörését figyeljük a legnagyobb aggodalommal.

A koronának a külföldi piacokon való leromlását természetesen nyomon kísérte az országban felülkötő toronyosuló drágasági hullám, amely előntötte a piacokat, az üzleteket, a vendéglőket, 100 percenttel megnehezítve a megélhetést. Ujabb és újabb társadalmi osztályok tudnak a tőzsdére, hogy megkeressék azt a különbözetet, amely életberendezésüket, háztartásukat fölbörölással fenyegeti. A hausse adva volt, mint a Reggel az utolsó hat héten éttappéról-éttappéra előre jelezte, azonban a részvények természetes fölfelé törekvését — a katasztrófa-haussetól még széles szakadék választja el. A részvények eszeveszett, belértéküket messze fölülmúló árúrgásának az okát a korona leszakadásán és sűrű gazdasági helyzetünkön túl egyéb okokban kell keresnünk.

A Gíró teljesen fölmondta a szolgálatot

és a tőzsdetanácsot kényszerhelyzet elé állította: vagy becsukják a tőzsdét vagy alkalmazkodnak a csödbejutott Gíróhoz és úgy szabják meg a benyújtási, átvételi és fizetési határnapokat, amint azt a Gíró ultimátumszerűen megszabja. A tőzsde bezárása néhány hétre, hogy ez idő alatt a restancia földolgoztassék, a magyar korona mai kétségbeesett helyzetében még inkább növelné a bizonytalanságot és hozzájárulna ahhoz, hogy a külföldi piacokon tobzó kontremín újabb és döntő sikereket érjen el. Nem marad egyéb hátra tehát, minthogy a tőzsdetanács újabb deferrált a Gírónak és augusztus 27-ig toltja ki a fizetési határnapot.

Ez az intézkedés magával hozza, hogy senki sem óhajt a papírjaitól megválni, mert bármily magas kurszuson sikerül eladni azokat, egy hónap múlva kap értékű pénzt, másrészt a spekuláció számára oly hosszú határidőüzletet biztosít, amely a legnagyobbbírói házardjátékra ad alkalmat.

A piacokon alig jelezte az áru, tehát a kereslet messze túlszámolja a kínálatot, a spekulánsnak pedig semmi sem drága, tehát a részvények ugrásszerű emelkedésére újabb fantázia kinálozik. Mik már most azok a momentumok, amelyek a katasztrófa-hausset visszatartják? A pénzszűke első sorban, a közpénz ezzel járó megdrágulása, a zsiró munkaképtelensége okozta bizonytalanság és zűrzavar. Ezek a momentumok

lassíthatják valóban a tempót.

de el ne felejtjük: hétfőn kerülnek forgalomba a 100.000 koronások, ami viszont az abszolút hausse mellett esik a mérleg másik serpenyőjébe.

A korona sorsa ma mindnyájunk életbevágó problémája. A miniszterelnök és a pénzügyminiszter beszédei semmiképpen sem enyhítetik azt az ideges feszültséget, amelyet a koronának gazdaságilag semmivel sem indokolható leromlása kelte. Úgy látszik, a kormányzat éppen olyan tanácstalanul áll ezzel az elemi csapással szemben, mint a közönség. A tőzsdéi hausse és az ebből eredő jövedelemtöbblet egyelőre

narkotikumként

hat, az országra. Az emberek még nem érzik azt az egyszerű és bus komoly igazságot, hogy a romló valuta mellett minden tőzsdéi nyereség efemer-érték. A milliók nem milliók és a részvények vitustánca nem vagyonosodást, de elszegényedést jelent. Az ország gazdasági rekonstrukciójáról romló korona mellett szó sem lehet. A stabilizáció az egyetlen valódi értékmerő. Ma már nem hangzik frivolitásnak, ha azt mondjuk, hogy egészen mindegy, milyen mélypontra stabilizálódik a magyar korona, a fontos az, hogy stabilizálódjék végre, mert a mai és ehhez hasonló lázrókamok pusztítják el még meglevő erkölcsi és anyagi értékeinket. Vajon megáll-e 3-on? vagy tovább sülyed 2-ig, 1-ig, ezt kérdezzük az emberek egymástól az utcán, hivatalokban, társaságban és senki sem tud választ adni rá, még pénzügyi kormányzatunk sem, amelyet alapjában ingatott meg a korona zuhanása. Jól értesült körök véleménye szerint

az egész mai pénzügyi regime bukásával kell számolnunk.

Kállay, Teleszky, Popovics, Tabakovits visszavonulását jelenti ez az életveszélyes megpróbáltatás, amely a korona rapid esésével szakadt az országra. Mi történt hát? Eszünkbe jut egy nagyon okos pénzügyi ténye-

zönknek, Krausz Simonnak a múlt évben az Angol-Magyar Kamara megalakuló gyűlésén mondott beszéde, amelynek lényege az volt, hogy amíg az egész világot behálózó siberhad szabadon garázdálkodhatik, úgy minden termelő munka illuzórius Európában. Ez a sáskahad először Ausztriát tarolta le, amelyet csakis a külföldi kölcsön mentett meg a végső megsemmisüléstől, azután a Ruhr-bonyodalmat fölhasználva, Németországot szállotta meg, kiszíván csontjaiból a velőt, most pedig igen kedvezőtlen külpolitikai helyzetünk és a jóvátétel elintézetlenségét használva föl, a magyar koronát kontremínálta meg New-Yorktól Bécsig olyan tempóban, hogy a magyar pénzügyi kormány bennlattan áll és éppen olyan tanácstalan ezzel az orgyilkossággal szemben, mint mi mindnyájan kiszolgáltatott, kétségbeesett magyar emberek.

Szabddá tenni a devizaforgalmat? A Reggel ismételt beszámolt azokról a tanácskozásokról, amelyek a Devizaközpont újjászervezéséről folytak. Minden jel arra vallott, hogy augusztus 1-én már rendeletileg szabályozódik a devizaállítás új rendje. Ezzel szemben, ma, július 29-én még sem a bankok, sem a kereskedők, sem a közönség nem tudja, hogy mi fog történni holnapután. A kereskedelem, ipar, mezőgazdaság teljesen készületlenül várja a rendeletet...

Mi lesz hát a tőzsdén? A kirobbanó hossz új fázisa és aztán? Az egzotoforgalomban, a Tébe és a Bankáregyesület ügyelmeztető közleményei után, föltétlenül kevesebben lesznek a vásárlók, mert itt csak az a pénz számít, ami valóban rendelkezésre áll. Technikai eszközök a mai helyzetben még sem hathatnak lanyhitóan, legfőképpen mérséklően a forgalomra.

A bank és a bányapiac

nyargal majd a hossz élen, de ezt követik a részvények minden kategóriái, főleg, amelyek — és ezt nem győzzük hangsúlyozni, — igazi értéket reprezentálnak. Magyar hitel, Hazai Bank, Leszámláló, Angol-Magyar Bank, Hermes, Általános Köszén, Magnesit, Nasici, Hazai fa, Zabolai, Bauxit, Ujlaki-téglá, a vaspiaac lemaradt papírjai: Kühné, Teudloff, Magyar Általános Gépgyár, azután Gummi, Szőra, a malompiaccon Borsod-miskolci, Békéscsabai, Backmalom voltak a magánforgalomban a legkeresettebbek, anélkül, hogy áru mutatkozott volna.

× Az új devizarendelet. Az utóbbi napokban a korona áresésével kapcsolatosan számtalan támadás történt a Devizaközpont ellen. Senki sem tudja megérteni, hogyan lehetséges az, hogy a magyar pénzügyi politika hivatalos vezetői kivétel nélkül éppen ezen a kritikus napokban utaztak szabadságra. Tabakovics Dusánt például négyezben hívta Budapestre Kállay pénzügyminiszter, Tabakovicsnak azonban nem volt szétös, ő inkább a Berchtsgäden-i hegyekben turistáskodott. Szombaton visszaérkezett ugyan Budapestre, de nem lesz már soká a Devizaközpont igazgatója. A Reggel értesülése szerint ugyanis a Devizaközpont vezetőségét nagyrészt már a közeli napokban ki fogják cserélni. Most, hogy Tabakovics visszaérkezett, már a napokban meg fog jelenni az új devizarendelet. A Reggel értesülése szerint a rendelet legfontosabb újítása az, hogy az exportvalutát az exportőrök a bankoknak olyan árfolyamon adhatják el, ahogyan azt akarják, továbbá, hogy a bankok nem kötelesek beszolgáltatni. Devizafőlöste-gükkel tehát szabadon rendelkezhetnek. Az új devizarendelet értelmében tehát a Devizaközpont eddigi szerepét a bankok veszik át. A külforgalmi iroda azonban továbbra is fönmarad s úgy, amint eddig, engedélyezni fogja a valuták kiutalását. A jövőben ugyanis a valutát igénylő a külforgalmi iroda engedélyjegyével el fog menni a bankhoz és attól fogja megkapni, szabad megegyezés alapján, a valutát. Arra is gondolnak, hogy ha az idej nagy export által nagyobb valutafőlöstegek lesznek, úgy ezek a tőzsdére kerülhetnek majd és mint régebben, ismét fognak kötni a tőzsdén valutában. Kereskedői körökben az új devizarendelet-tervezet ellen nagy a fölzudulás. A kereskedők azt bangoztatják ugyanis, hogy ha a bankoknak lesz döntő szerepük a valuták engedélyezése terén, akkor első sorban csak a bankok affiliációi jutnak majd devizához. Itt említjük meg, hogy ugyanakkor, amikor rendelet által könnyítéseket akarnak életbeléptetni a devizaállítás terén, ha ideiglenesen is, de szigorító rendszabályokat léptetnek életbe mártól kezdve. A Devizaközpontnak ugyanis annyira foglyán van a valutakészlete, hogy hétfőtől kezdve dollárt és fontot utazási célra egyáltalán nem fognak kiutalni.

BRÁZAY Kalogen fogkrém, szájvíz, fogpor legjobb fogápolók!

× Hogyan bonyolítják le az exzsiróüzleteket? A tőzsde vezetősége fölhívta a három legnagyobb érdekeltséget: a Tébet, a Bankár-Egyesületet és az Értékpapirkereskedők Egyesületét, hogy tárgyalják le maguk között, miképpen tudnak a csödbejutott zsirót valamely más intézménnyel helyettesíteni, amíg a zsiró újra életképesse válik? Jobb híján megkísérelték tehát, ez — A Reggel értesülése szerint — a tanácskozások eredménye, hogy az egyeztető iroda után magánzsirófélék szervezések. Ez üzletek naptára a következő: A 7-iki üzletek benyújtása 8-án délig, a 9-iki üzletek 10-én délig. Fizetés 18-án. A 13-iki üzletek benyújtása 14-én, a 17-iki benyújtása 18-án. Fizetési határnap 25-én.

× Hollós Ödön Budapestén. Ma reggel érkezik vissza többhetes svájci tartózkodásáról Hollós Ödön dr., a Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója. A Reggel mult-heti számában zürichi távirat alapján már beszámolt azokról a fontos tárgyalásokról, amelyeket Hollós újból svájci frankkölcsön ügyében folytatott. Ertesüléseink szerint a tárgyalások már olyan stádiumban vannak, hogy a személyes tárgyalások feleslegessé váltak. A mai nap folyamán Hollós igazgató svájci tárgyalásainak eredményéről be fog számolni a pénzügyi kormányzatnak.

× Kónyi Hugó a korona romlásáról. A Reggel munkatársa fölkereste Kónyi Hugót, a Hazai Bank vezérigazgatóját, hogy kikérje véleményét azokról a körülményekről, amelyek a korona romlását előidézték. A bankvezér a következőket mondotta munkatársunknak:

— A korona értékének rohamos csökkenése megdöbbentette gazdasági köreinket. Az utóbbi napokban általános volt a vélemény, hogy a korona áralakulásának kilátásai nem kedvezőtlenek, ha sikerül az egyensúlyt a meginduló kivitelig föntartani. Ezt a reményt erősen alá-támasztotta az idej természetfölösleg kivitele. Az árhanyatlás annál meglepőbb, mert e pillanatban belső gazdasági okokkal nem is magyarázható ez a leromlás. Igaz, hogy a Devizaközpont hátralékai igen jelentősek, de ezzel szemben a három hét múlva meginduló gabonakivitel tekintélyes mennyiségű valutabehozattal kecsérteti az országot. Ez a valutamennyiség akkora, hogy nemcsak a hátralékok födözésére elegendő, de tekintélyes mennyiség jut majd belőle arra is, hogy a kormány a korona árfolyamának irányítását kiragadja lelkiismeretlen külföldi kezekből. Miután gazdasági okokkal nem motíválható a korona árfolyamhanyatlása, külpolitikai okokban kell a magyarázatot keresnünk. De ezek az okok igen kényes természetűek és azokat befolyásolni alig áll módunkban.

— A Devizaközpontot alaposan megreformálják és a befolyó devizák felét közgazdasági célokra engedik át, még pedig olyképen, hogy ezek az idegen devizák kiadatnak a szabad forgalomnak. Véleményem szerint egy lépéssel messzebbre kellene mennünk és a devizák 75 százalékát kellene a szabad forgalomnak átengedni.

— A korona árhanyatlásának leginkább érezhető hatása az iszonyatos drágasági hullám, amely a szabott jövedelmű alkalmazottakkal, továbbá az ipart és kereskedelmet a legnagyobb bizonytalanságba sodorta.

— A kormány, amely a korona árhanyatlásának okait befolyásolhatja, tárgyalásokat indított avégből, hogy még a kivitelt megkezdése előtt devizákhoz jusson. Ennek kettős célja van: ki akarja elégíteni a legális szükségleteket és a lehetőséghez képest enyhíteni akarja a korona deroute-ját a pénziaccon. Ez nem sok, de mindenesetre több a tétlen szemlélődésnél.

× Alaptőkét emel a Magyar Jelzáloghitelbank. A bankpapirok piacán megindult haussemozgalomnak első fecskeje a Magyar Jelzáloghitelbank részvénye volt. Majd egy éven át 300 korona körül állott a részvény, amíg egy napon megindult és felszökött egész 8000 koronáig. Mindenki csodálkozott ezen a nem várt áremelkedésen, mert hiszen a tőzsde közönsége tudta, hogy a Jelzáloghitelbanknak nagy francia tartozásai vannak. Az emelkedést, mint minden bankpapiáremelkedést, Bosel vásárlásaival magyarázták és magyarázzák még ma is. A csütörtöki tőzsdénapon ismét nagy érdeklődés nyilvánult meg a részvény iránt, olyannyira, hogy a részvény többszöri fölfüggesztés mellett 8000 koronáról 14.000 koronára emelkedett. Amint a Reggel értesül, az újabb áremelkedés oka, hogy a Jelzáloghitelbank alaptőkét emel; egy régi részvényre egy újat adnak 1000 koronás árfolyamon.

Ötven darab Magyar Általános Hitelbank részvényt

adok egy azonnal beköltözhető modern, parkettás, komfortos épült 4 szobás, kertes családi házárt a budai beltérületen. Vagy pedig 25 darab fönti részvényt és ezserbettelval 3 szobás házat. — Ügyelőköt kizárva. Ajánlatok „Családi ház” jellegre a Reggel kiadóhivatalába küldendők

Kosztpénzt

tőzsde előtt idejében föladdott megbízásokat közértesítésemön effektuál Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára Rt., Rakóczi-ut 76, I. em. Telefon: J. 60-40, J. 185-28

A „Finom Bőrgyár“ rovott multu vezérigazgatói a főkapitányságon

Kihallgatásuk igazolta A Reggel vádjait

(A Reggel tudósítójától.) Mult számunkban a tőzsdére tóduló közönség és a tőzsdeterem tisztasága érdekében megirtuk véleményünket a „Finom Bőr“ nevű részvényről és ennek a gyanus vállalkozásnak vezérigazgatóiról. Egy újságnak ugyanis, a mi szerény véleményünk szerint, nemcsak anyagi érdekei, de erkölcsi kötelességei is vannak. Erkölcsi kötelességei önmagával és az olvasóközönséggel szemben. Itt az ideje, hogy a lapvállalatok ne adják le kritikátlanul minden alkalmi fosztogató társaság kommunikéját, mert ezek a közlemények és a nem jegyzett értékek piacának frivól árfolyamjegyzései elősegítik a „Finom Bőr“ és hozzá hasonló részvénytársaságok üzelmét. Cikkünk megjelenése után néhány lapban a „Finom Bőrgyár“ nyilatkoztak a hírdetéseket tett közzé, amelyekben önértékesen rágalomnak bélyegzi A Reggel adatait és ügyvédje, dr. Gleichmann Lajos ur utján, megtorló eljárást helyez kilátásba. Másnap azonban Jakus Mihály vendéglős följelentése már előállították a rendőrségre a „Finom Bőr“ vezérigazgatóit. A két kisebb szerepet játszó igazgató nyomában, első kihallgatása során, megerősítette mindazt, amit róluk A Reggel-ben közöltünk, csupán Krets Lajos vezérigazgató verte a mellét, hogy ő komoly, tisztamultu kereskedő és soha baja a rendőrséggel nem volt. Amikor a bünygyi nyilvántartóban megnézték Krets adatait, valóban nem találtak róla semmit. Krets szerint szerencsésen névcsereéről van szó, egy Grecs nevű utazósebtolvaj bűnlajstromát írta meg A Reggel. A detektívek között azonban akadtak néhányan, akiknek ismerős volt a vezér és ezenkívül főnőházi viselkedése, önhitt tagadása azt a gyanút is keltette, hogy Kretsnek bizonyára tudnia kell arról,

hova lett a bűnlajstrom az országos bünygyi nyilvántartóból.

A vezérigazgatót éppen ez alapos gyanu miatt szombaton másodszor, felsőbb utasításra, előállították a főkapitányságra.

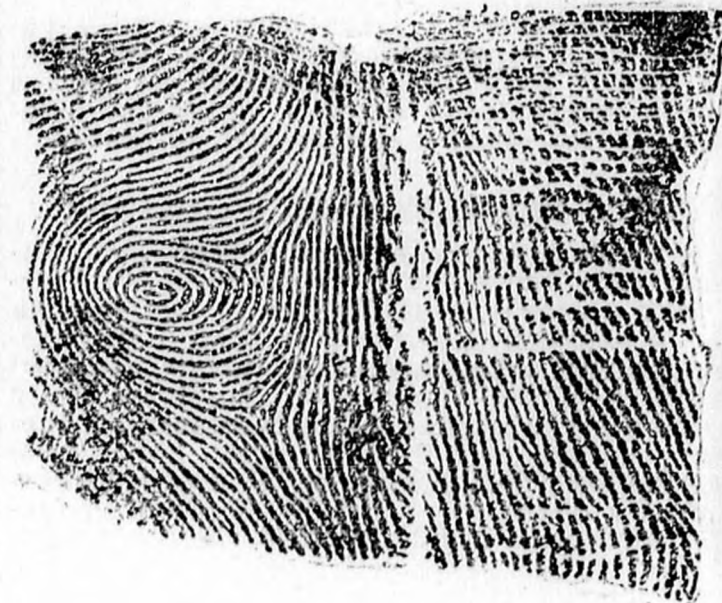
Bevezették Andriás Károly főkapitányhelyettes elé. Megmondották, hogy hiába tagad, jobb, ha elmondja „előéletét“. A vezérigazgató belátta, hogy nincs tagadásnak helye:

beismerte szép sorjában azokat az adatokat, amiket A Reggel a mult héten dátum szerint leközölt.

Kretset beismerése után lekiszérték a rendőrség daktiloszkópiai osztályára, ott „lezongoráztatták“, ami annyit jelent, hogy mind a 10 ujját feketefestékes ónlapra helyezték és azután egyenként rányomták a bekent fodros ujjhegyeket egy fehér papírra. Ujjlenyomatait megvizsgálták és az ábra szerint megállapították, hogy Krets valóban az a személy, akinek adatait A Reggel közölte.

Krets Lajos, amikor meglátta a régi ujjlenyomat lapját, beismerte sorjában a rá kirótt büntetések listáját, úgy, ahogy azt már föl-soroltuk. Ha jobban szemügyre vettük volna e pótbüntetőlapot, talán még több adatot szerehettünk volna, mint amennyit eddig tudunk a bőrgyári vezérigazgatóról. Miután Krets beismerte, hogy azonos azzal a Krets Lajossal, akiről megemlékeztünk és pótolta az egy „elő-tűnt“ prius-lapot — ez a dolog tisztázva léven — elengedték a rendőrségről. Mindezek után, remélhetőleg tisztelt lapársaink nem ajánlják többé a publikumnak a „Finom Bőr“ részvényeket. És ha már ajánlják és árfolyamát jegyzik a nem jegyzett értékek piacán, legalább figyelmeztessék olvasóikat, hogy csak az a részvény valódi, amelyen rajta van Krets vezérigazgató — ujjlenyomata...

Pancsovay P. József.

Krets Lajos, amikor meglátta a régi ujjlenyomat lapját, beismerte sorjában a rá kirótt büntetések listáját, úgy, ahogy azt már föl-soroltuk. Ha jobban szemügyre vettük volna e pótbüntetőlapot, talán még több adatot szerehettünk volna, mint amennyit eddig tudunk a bőrgyári vezérigazgatóról. Miután Krets beismerte, hogy azonos azzal a Krets Lajossal, akiről megemlékeztünk és pótolta az egy „elő-tűnt“ prius-lapot — ez a dolog tisztázva léven — elengedték a rendőrségről. Mindezek után, remélhetőleg tisztelt lapársaink nem ajánlják többé a publikumnak a „Finom Bőr“ részvényeket. És ha már ajánlják és árfolyamát jegyzik a nem jegyzett értékek piacán, legalább figyelmeztessék olvasóikat, hogy csak az a részvény valódi, amelyen rajta van Krets vezérigazgató — ujjlenyomata...

Pancsovay P. József.

reskedelmi Bank két kitiűő igazgatóját, Wertheimer Adolfot és Büchler Lajost legközelebb kormányfőtanácsossá nevezik ki. — A Reggel több ízben beszámolt már azokról a tárgyalásokról, amelyeket Klein Gyula, a Levante újraszervezése, Polnay Jenő pedig új magyar-olasz hajózási társaság, a Fiumana ügyében folytat. A Levante szeptember első napjaiban véglegesen megalakult. Nehezebb a helyzete Polnaynak, akinek hat millió lírát, vagyis több mint hat milliárd magyar koronát kell összehoznia, hogy a Fiumana is véglegesen tétő alá jusson. Mint A Reggel értesült, Polnay a szükséges tőkét angol pénzemberektől kívánja megszerezni és ebben az ügyben már napok óta tárgyal Londonban.

× A Magyar Városi Bank alaptőkéjének 550 millióra emelését határozta el. 500.000 új részvény 1:1 arányban dbonként 700 K-ért a régi részvényeseknek ajánlatik föl, míg a fennmaradó részvényeket magasabb árfolyamon az intézet már fennálló külföldi kapcsolatainak kimélyítésére külföldi pénzszoprtoknak engedik át. Elővételi jog augusztus 4-ig a Városi Banknál és a Jelzálog Hitelbanknál gyakorolható.

× Esztergom-Szászvár Kőszénbánya Rt. 36 millió alaptőkéjét 50.000 új részvény kibocsátása által 18 millióval 54 millió koronára emeli föl. Az augusztus 4-iki közgyűlés fölbatalmazza az igazgatóságot a kibocsátás időpontjának és egyéb módzatoknak oly módon való megállapításával, hogy a kibocsátandó összes új részvényekre az elővételi jog a régi részvényeseknek biztosíthatóság.

× Alumíniumérc Bánya és Ipar Rt. érdekköréhez tartozó és az utódállatok területén működő vállalatok egy-egy vezetőjének biztosítására a Bankhaus Blankart & Cie. zürichi cég közreműködésével egyelőre 3 millió svájci frank teljes befizetett alaptőkével megalakult Zürichben a Bauxit Trust A.-G., amely az alumíniumérc Bánya és Ipar Rt. összes üzletét átveszi és azok egy-egy vezetőjéről gondoskodik for. Ezen átszervezéssel kapcsolatban a Bankhaus Blankart & Cie cég jogot biztosít az Alumíniumérc Bánya és Ipar Rt. részvényeseknek arra, hogy részvényeiket Bauxit Trust Rt. részvényekre cserélhessék át. Az egyidejűleg közzétett hirdetőmny értelmében minden 25 darab Alumíniumérc Bánya és Ipar Rt. részvények ellenében 10 darab egyenként 50 svájci frank névértékű 1923. üzletévi osztalékjogosultsággal bíró részvény vehető át az Angol-Magyar Bank Rt. értékpapírpénztáránál szeptember 15-ig. A svájci Bauxit Trust A.-G. részvényeiből 10 darab lesz egy tőzsdéi kötés.

× A Nova alaptőkeemelése: 1:1, 3000 K-ért. A legnagyobb tőzsdéi karriernek egyikét a Nova futotta be, amely néhány hónap alatt 8000 koronáról 175.000-ig emelkedett. Augusztus 1-én lesz a Nova rendes közgyűlése; A Reggel értesülése szerint e közgyűlésen döntenek a Nova alaptőkeemeléséről is és pedig az új kibocsátást 1:1 arányban hajtják végre, az új részvényeket pedig 3000 koronás kurzuson adják ki a régi részvényeseknek.

× Főlemelték a banktisztviselők drágasági pótlékát. A Reggel értesülése szerint a Tébe tegnap 3000%-ra emelte a banktisztviselők drágasági pótlékát. Két hete 2400%-ra emelték, a növekvő drágaság azonban igen helyesen indokoltta tette ezt az újabb 600%-os fizetés-pótlékot is.

× Közgazdasági hírek. A Hazai Bank a Daniel Ernő báró halálával megüresedett elnöki állást természetesen Walder Gyulával, a Hazai Takarékos vezérigazgatójával fogja betölteni. Walder közgazdasági sikereit, amelyeket legutóbb is, a Hazai Takarékos francia adósságainak rendezésével ért el, a legnagyobb mértékben honorálta a tőzsde és a közönség: a Hazai Takarékos részvényei 60.000 K-ról 1.800.000 K-ra emelkedtek. — A Békéscsabai gőzmalom részvényesire rendkívül előnyös tranzakció előtt áll. E héten e tény kifejezésre jut az árfolyamában is. — A Reggel jelentette már, hogy a Danica alaptőkét emel. Mint értesülünk, az alaptőkeemelés perfekt: 1:1 arányban emel alaptőkét. — Paupera Ferenc, a Földhitelbank alelnök-vezérigazgatója hétfőn érkezik vissza Párisból, hogy a Földhitelbank július 31-i közgyűlésén részt vegyen. Paupera Ferenc külföldi tárgyalásai folyamán nemcsak a Földhitelbank ügyében tárgyalt, hanem a magyar kölcsön ügyében is folytatott megbeszéléseket. A tőkeemelés, mint A Reggel már megírta, 2:1 (az új részvény ára: 25.000 K) arányban történik. — A Georgia sokat emlegetett tranzakciója, mint A Reggel értesült, augusztus közepére várható, amikor Klein Gyula visszaérkezik dauvili nyaralásából. Itt említtük, hogy Klein Gyula fiát, Klein István doktort, az Interrexim igazgatóját, a napokban a Georgia igazgatóságába is beválasztották. — A szénpapírok közül egyik legelhangyaltabb érték az Angol Magyar Bank érdekkörébe tartozó Nagybányai Bánya részvénye. A Nagybányai már kurzusa a bel-értéknek még mindig csak kis hányada. Annál érthetlenebb a Nagybányai alacsony kurzusa, mert a részvényből csak kis mennyiség van a piacon. Ismeretes ugyanis, hogy a Nagybányai legutóbbi alaptőkeemelésénél a részvényeket összevonták, úgy hogy a vállalatnak most összesen 80.000 részvénye van és alig 30.000 cirkulál a közönség körében. — Több ízben fölmerült a sajtóban az a hír, hogy Sebeszta Kolos, az Iparbank volt vezérigazgatója magánbankházat alapít. A Reggel-nek alkalma volt beszélgetést folytatnia ez ügyben Sebeszta Kolossal, aki kijelentette, hogy a jelen időpontban még nem aktuális a magánbankház létesítése és bár több, igen kedvező ajánlatot kapott eddig is, csak ősszel fog végérvényesen dönteni, hogy hol és milyen formában helyezkedik el. — Stein Emil, a Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója Bécsbe utazott, ahol a Niederösterreichische Eschkomptgesellschaft vezérigazgatójával, Krasnyval folytat tárgyalásokat. — A Reggel jelentette már, hogy a Trust alaptőkét emel. Mint értesülünk, az alaptőkeemelés szeptember első napjaiban lesz aktuális. A részvényesekre nézve igen kedvező lesz az emisszió. — A Hitelbank a közel jövőben nagyobb építkezéseket fog végrehajtani. Mint értesülünk, elsősorban az Iparbank Nádor-utca és Zrínyi-utca sarkán lévő egyemeletes szék-házára építenek két új emeletet. Itt kívánja ugyanis elhelyezni a Hitelbank azon iparvállalatait, amelyek „helyiséghiányban“ szenvednek. Elsőnek a Trust Villamossági Rt. fog beköltözni az új helyiségekbe. A Hitelbank különben a közeli hetekben megkezdí a kény-szerépítkezési törvényben elrendelt tisztviselő-házak építkezését is. A szükséges telket már megvásárolták. — A pénteki és szombati magánforgalomban nagy érdeklődés nyilvánult meg a Moktár-részvények iránt. Föltűnést keltett, hogy a Moktár minden piacra kerülő részvényét megvásárolta. Mint A Reggel értesül, a Moktárnál a közeli napokban az Egyesült Fővárosi Takarékos majorizálási harcához hasonló küzdelem várható. — Szász György, a Kereskedelmi Bank igazgatója Amerikába megy, ahol egy évig az amerikai bankéletet, főleg pedig a magánbankházak szerepét a közgazdasági életben fogja tanulmányozni. — A Pamutipar Rt. alaptőkeemelés előtt áll. A Pamutipar ugyanis nap-nap után bővíti üzemeit, több és több szövőgépet szerel föl. A gépek megszerzéséhez szükséges pénz a tőkeemelés által kívánják biztosítani. — A bankpapírok piacán majdnem 200%-os áremelkedést ért el a Cseh-Magyar Iparbank részvénye. Érdekes, hogy a cseh bank részvényben a hausse nem a budapesti, hanem a prágai tőzsdén indult meg. A Cseh Bank papírját valutapapírosnak tekintik, ismerte azt a szoros összeköttetést, amelyet a bank a Böhmische Industriebankkal főtart. Prágában többre értékelik a részvényt: amikor Budapesten 26.000 koronával jegyezték, akkor prágai jegyzése 47.000 koronának felelt meg. — A Keszthelyi és Társaság ma vezeti be az Unio Bánya-részvényeket a tőzsdére. — A Reggel értesülése szerint a Ke-

SZÍNHÁZ MOZI

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

volt a „Tangókirálynő” premiérjén?

— Nem voltam. Mi történt?

— Na, fiam, igazán nem tudom, hogy Magát mért hívják még mindig Intim Pistának? Az előadás meglepetése — Lábass Juci, akinek ezenél megmondjuk: élete első komoly, bensőséges sikerét tegnap este aratta a Budai Színház színpadán. Páris parfümje, London eleganciája vonult be vele a színpadra, a hangja megszépült, megszinesedett, a nyári színház téli közönsége tüntetve ünnepelte. Külön meg kell mondanom Sebestyén Gézáról, hogy erre az előadásra akármelyik pesti operett-színház büszke lehetne. Az előadás új fölfedezettje egy Erckövi nevű kórikus, akinek szerződését sürgősen ajánljuk a pesti direktoroknak...

— Óriási.

— Persze a síófoki kártyarazziáról sem tud semmit, mi?

— Bevallom...

— Üljön le. Mikor Pacsi (ha nem tudná: így hívják tolvajnyelven a híres pesti kártyadetektívet, aki a kártyarazziákat rendezni és vezetni szokta, becsületes neve egyébként: Róna) berontott huszonöt jó detektív élén a nagy bakkterembe és elordította magát, hogy: a törvény nevében, egy pilanatra mindenki megdermedt a rémülettől — csak egy kis pesti művész nem vesztette el a lélekjelenlétét. Fogta magát és az előtte heverő bankjegyeket és zsetonokat begyömöszölte — elől a ruhájába. Meleg lévén, bizony a kis lenge ruháskán kívül nem sok ruhadarab volt a kis szőke strandkirálynőn — erről azonban ónagysága súlyosan megfélekedett. Mikor aztán igazoltatás után Bak főfelügyelő fölszólitotta a játékosokat, hogy a játéktérmetek azonnal elhagyni sziveskedjenek, a kis szőke is földőlött és elkezdett tipegni a kijárat felé... A sok zseton és bankjegy pedig hullt, hullt belőle, mint a záporosó... Persze rögtön lefoglalták...

— Óriási...

— Egyébként most már lassanként szeretett fővárosunk kezd újból az érdeklődés előterébe kerülni. A Renaissanceban már játszanak a németek, akiket zsufolt nézőtér tapsol, a jövő héten meglesz a „Trónörökös” premiérje is, amelynek lezajlása után Csontos már a Magyar Színházban fog próbálni, bár szerződése a Renaissancehoz is köti. Így most Csontos két színház is követeli magának, bár egyik sem szereti őt tulságosan...

— Óriási... Elutazások, megérkezések?

— A turnékról is szállingóznak haza a színészek. A Boross-Békeffy-kabaré szombaton érkezett haza Csehszlovákiából fényes — erkölcsi eredménnyel. Titkos Ilonának volt igen nagy személyes sikere a Somlay-turén... A Harsányi-Mészáros Giza-turné is megjött Romániából; Kökény Ilona és Sarkadi Aladár ellenben továbbra is ottmaradtak... Somogyi Nuszi szerdán startol a Lidóra — autón, amely az ut nagyobb részén személyesen fog vezetni. Zsaszától Karlsbadból kaptunk ansix-kártyát. Gombaszögi Frida Deauvilleba autózott, ahová elkísérte őt nővére, Ella is. Péchy Erzszi visszaérkezett Viareggióból és keszthelyi villájában tartja meg az utokurát bécsi föltétele előtt, há! Istennek, teljesen fölgöngyült. Petráss Sári Scheveningenben van, Lenkeffy Ica Bécsben, Magyar Erzszi a Semmeringen.

— Na, és Pesten?

— Pesten? A Fővárosi Operettszínház a népszerű és kitűnő Tapolczai vezérlete alatt még mindig tell házzal dicsécszik. Már török a fejüket, ki játsza a „Madame Pompadour”-ban a jó férfszerepet, a színészt, akit Bécsben Tautenheim klasszikussá avatott. A jelölt: Ferenczy Károly. A bonvivant Nádor éneklő. Szerdától az egyik grácia Harmath Hilda szerepét már Sándor Mária játsza. Mit akar még? Két érdekes vendég szereplésről is tudunk: Molnár Valy kedden éjszaka eljátsza a „Tűzek” címszerepét a Budapesti Színházban. Valy tisztelői oly nagyszámban vannak, hogy a jegyek javarésze már elővételben elfogyott. A másik: Kondor Ibolya be fog ugrani a napokban egyik operettszínházunk szubrettszerepébe, hogy az eredeti szubrett pár napos pihenője alatt megmutassa, hogy az a Kondor is tud ám valamit.

— Óriási.

— Van egy hüvösvölgyi szenzációm is.

Hüvösvölgy járókelői napok óta csodálkozva látják, hogy a hüvösvölgyi nagyhidnál levő, a Páfrány-ut mellett fekvő kis hegyen munkások dolgoznak, akik egész nap robbantanak, vágják a sziklát és elhordják a hegyet. A telek, amelyen a lázas munka folyik, Freystädler pása tulajdona. Az ő kitűnő ötlete volt elhordatni a hegyet, hogy így telekhez jusson. A pása személyesen ügyel föl a munkálatokra és minden reggel látható jellegzetes alakja, amint figyel monokliján keresztül a nagy munkát.

— Óriási. Na és a pletyka?

— Egyik operettszínházunk népszerű, aranyos primadonnájának tiszteletére vacsorát adott egy színházi körökben ismert, öszülő fiatalember. A művész népszerűségére jellemző, hogy ezen a vacsorán, amely egyébként pontosan egymillióra került, a színház vezetősége és művészszemélyzete is képviseltette magát egy-egy taggal. Más nem is volt ott, szóval, csak a hivatalos személyiségek... Nincs tovább.

• Halmay Tibor és Ujváry Lajos a „Három grácia” minden előadásában frenetikus tapsokat aratnak. Különösen az apaestane-paródiának gyújtó hatása vetélkedik az eredeti taneinak. Biller Irén festői produkciójának hatásával. A művészek nem mennek nyári szabadságra és így a nagyszerű triász, Biller Irén, Halmay Tibor és Ujváry Lajos, szünet nélkül együtt marad, gyönyörködve a Fővárosi Operettszínház közönségét.

• Törzs Jenő délután előadásokon játsza a „Peer Gynt” címszerepét. Ibsen nagyszerű alkotása Grieg zenéjével, augusztus 3-án, szombaton és 4-én, vasárnap délután körül e héten színtre a Budai Színházban, mindenkori Törzs Jenő föltétele.

• „Tangókirálynő”, a diadalmas sikerű Lehár-operett ma és minden este 8 órakor a Budai Színházban.

Moziközlemények

„40,000,000 dollár olcsón eladó” a Tó-moziban

Elvezet hallgatni a Tó-moziból kiözlő közönség megjegyzéseit: Ez már igazán jó műsor! És ennél nagyobb jutalmat nem kaphat a Tó-mozi azért az ambicióért és anyagi áldozatért, amellyel ezt a kitűnő műsort összeállította. A műsor másik főerősége „Az észak fia” című ragyogó fölvetelű alakjai kép. A két képet a „Be jó volna egy nő” című kétfölvetelű burleszk előzi meg. Előadások kezdete pontosan 8 és 10 órakor.

Az Etna kitörése és pusztításai

„A címzetes férj.” Egy furesa házasság komédiája 6 föl. A Kert-mozi hétfői bemutatója. Fájó visszhangra lett az egész világon az a lesújtó hír, amely néhány hét előtt kelt szárnyra: az Etna újból kitört és falvakat, városokat pusztított el. Erről a rettenetes katasztrófáról filmfölvételeket is készítettek, amely borzalmas realitással mutatja be az Etna kitörésének tragikus következményeit. Az Etna kitöréséről készült rendkívül érdekes riportfilmfölvételén kívül még egy attrakciót mutat be a Kert-mozi: az utolsó Gunnar Tolnaes-film, a „Címzetes férj” című 6 föl. házassági komédiát. A Kert-mozi műsorát kivételesen három előadásban mutatja be 8, 9 és 11 órai kezdettel.

Judez

Premiér a Kamarában.

Feullade világhírű regényét, amelyet a világ egyik legelső filmgyára, a Gaumont-filmgyár vett föl filmre, egyetlen előadás keretében mutatja be a Kamara. Ez a film fantasztikus és mégis érezzük benne a tisztító, friss levegőt, ami csak mélységesen nemes művészi alkotásoknál áramlik felénk. A Kamara előadásai 6, 8 és 10 órakor kezdődnek. Az esti előadások nyitott tető mellett.

Figyelje meg

a gyümölcs és cukor mostani árát és hasonlítsa a kitűnő

Meinl gyümölcsiz árához

Grenadinok
Ruhaszövetek
Kabátvelőruok
Vászonruok
Csipkék
Selymek
Bársonyok

Jutányos áron!

Klein Antal

divatruházban,

Király-utca 53

Fehér,

fekete s minden elképzelhető színű

női és férfikalapokkal

és tempokat olcsó

napi áron ajánlok

Igazolt katonatisztek, állami és városi tisztviselők családtagjai, leány- és fiúnevelőintézetek, valamint viszontelárusítók árendében részesülnek.

LÖWY KALAPGYÁR

ezelőtt Caroline és Nővére

BUDAPEST, IV, PÁRIZSI-UTCA 3

ENGEL ÉS PÁL
CIPŐNAGYKERESKEDŐK

ALLANDÓ RAKTAR:
ELSŐRENDE KEZIMUNKA FÉRFI, NŐI ÉS GYERMEK-CIPŐKÉBEN, GYÁRI LÉRAKAT

BUDAPEST, VI, HAJÓS-UTCA 23

HÁZTARTÁSI SZITÁK

GABONA- ÉS TARHONYAROSTAK

legjobb kivitelben és legolcsóbban

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronykerítés és szitagyárban

Budapest, VIII, Üllői-ut 49.

Herzfeld FOTÓ CIKKEK.

Budapest, IV, Kigyó-utca 4.

Főüzlet: VII, Király-utca 69.

Fővárosi Cirkusz

Naponta minden előadásban először Európában a világ legnagyobb szenzációja: Autóverseny a lovegőben. Katio Sandwina a világ legerősebb asszonya és a többi attrakció

VÁROSLIGET 429

TELEFONSZAM 55-55

BERKOVITS

M. KIR. UDVARI SZALLITÓ

IV, KRISTÓF-TER 2. SZ.

Eredeti tervezésű, valamint valódi francia készítmők, ruhák, köpenyek

BRILLIÁNSOKAT

gyöngyöket, régi-új kőveket bárkinél drágábban vász!

Székely Emil Király-51 utca

Tel. József 105-35 (Teréz-templ. szemben).

ABADIE
valódi francia szivarka-papír

MŰBUTOR

ALAP. 1885

LAPIDES

551

RÓZSA-UTCA 72

IRODABERENDEZÉS

Ideal hely vattás gypju paplan

Legolcsóbb, legjobb paplanbevásárlási forrás!

332 Kiselejtezett paplanok féláron!

IDEAL PAPANÜZEM

Főüzlet: VI, Kamermayer-utca 1. Központi városháza

Gyár: IX, Üllői-ut 31. (Kinizsi-utca sarok)

VASÁRNAPI SPORT

Pompás küzdelmek Magyarország evezős bajnokságaiért

A „Pannónia” kettős diadala. — Szeged és Esztergom kitűnő szereplése

(A Reggel munkatársától.) Napfényes időben, kint vízen és mintaszerű rendezésben folytak le Magyarország evezős bajnokságai a Margitsziget melletti pesti Dunaágban. A szigeti korzót már a kora délutáni órákban előkelő közönség lepte el, akik között ott láthattuk a főváros legelegánsabb hölgyeit is. A bajnoki küzdelmek közül a legnagyobb érdeklődés természetesen a nyolcasok felé fordult. A két régi nagy ellenfél, a Pannónia és a Hungária, 2000 méteren át öldöklő harcot vívtak az elsősgéért, amelyből újból a Pannónia kipróbált legénysége került ki győztesként. A derék pannonok ezenfelül megszerezték Magyarország négyevezős bajnokságát is. Meglepetésként talán a szkiifbajnokság sorsa hatott, amelyben ifj. Szendey Béla, a Neptun kiváló scullistája, erős küzdelem után győzött a mellét még most is fájlaló Eötvös Zoltán, a Dunabajnok ellen. Kellemes föltűnést keltett a vidék kitűnő szereplése. Ugy a „Tisza” szegedi evezősegylet, mint a Move Esztergomi Hajósegylet evezősei pompás készültségről tettek tanúságot és versenyeket, a közönség zajos tetszése mellett, biztosan nyerték. Még megemlítjük, hogy a MAC két tagjának a betegsége miatt nem jelent meg a startnál.

Részletes eredmények:

I. Négyevezős verseny (kormányossal) Magyarország négyevezős bajnokságáért: 1. Pannónia (Wick, dr. Török, Hautzinger, dr. Muhr, kormányos: Koch), 2. MEC. Idő: 5 p. 32 mp. Öt hosszal biztosan nyerve.
II. Egyes verseny (skiff) Magyarország egyes bajnok-

ságáért: 1. Ifj. Szendey Béla (Neptun), 2. Eötvös (Hungária). A második ezer méteren erős küzdelem folyik, amelyből Szendey mással hossal győztesként kerül ki.

III. Fehérgyázi díj. (Négyevezős verseny kormányossal.) 1. FTC (Barta, Buday, Perl, Wohlschitz, kormányos: Zoltán), Row over. Idő: 5 p. 58.6 mp.

IV. Szentendrei díj. (Kettős párevezős verseny kormányos nélkül.) 1. Move Esztergomi HE (Philipp, Marossy), 2. Nemzeti HE. Idő: 6 p. 52 mp. Ezeröttszáz méternél Esztergom vezet mással hossal és ezt az előnyt a finishben pompás küzdelem után nyolc hosszra növeli.

V. Újpesti díj. (Nyolcevezős verseny kormányossal.) 1. „Tisza” Szegedi EE (Regdon, Somogyi, Lajos, Nagel, Posch, Benedek, Tóth, Ottovay, kormányos: Richter), 2. Pannónia. Idő: 5 p. 56.8 mp. A „Tisza” az első 500 méternél már fél hossal vezet. Ugyanez a helyzet 1500 méternél. A célban egy hajóhosszal verve maradt a Pannónia.

VI. Kettős párevezős verseny (kormányos nélkül) Magyarország párevezős bajnokságáért. 1. Neptun (ifj. Szendey Béla, Marich Ervin), 2. Duna. Idő: 6 p. 12 mp. Pompás stílusban hat hossal nyerve.

VII. Nyolcevezős verseny (kormányossal) Magyarország nyolcevezős bajnokságáért. 1. Pannónia (Paitler, Kirchnopf dr., Jesze, Szendeffy, Wick, Török, Hautzinger, Muhr, kormányos: Koch), 2. Hungária. Idő: 5 p. 38.2 mp. Ötszáz méternél Pannónia egy méterrel vezet Szeged előtt. Ezeröttszázánál Pannónia egy hajóval van a Hungária előtt. Szeged föladja. Öldöklő finishben Pannónia ötnegyedhosszal győz.

Külföldi eredmények. (Bécsi tudósítónk telefonjelentése.) Futball: Felsőausztria—Alsóausztria 3:1 (2:1) — Atletika: Tegnap zajlott le Csehország—Ausztria reprezentatív atletikai viadala, amely 7—7 arányban eldöntetlenül végződött, míg a pontversenyt Csehország nyerte meg 67:54 arányban. A 4×100 méteres stafétában Ausztria 43.5 mp. alatt új osztrák rekordot állított föl. A verseny szencziója, hogy a 800 méteres síkfutásban Gattler osztrák futó 2 p. 02 mp. alatt legyőzte Wohralik (Vörös) Vencelt, aki cseh színekben indult. — Kerékpár: A Bécs—Gráz közötti 191 km.-es távversenyen Kottel győzött 7 ó. 14 p. 5 mp. alatt.

II. Súlydobás: 1. Eördögh László (BEAC) 1322 cm. 2. Egri (MAC) 1283 cm. 3. Nonn (MAC) 1258 cm.

III. 400 méteres síkfutás: 1. Kurucz Lajos (KAOE) 50.6 mp. 2. Gál (MAC) 54 mp.

IV. Távolugrás: 1. Bencze Tibor (MAC) 649 cm. 2. Bakó (MAC) 637 cm.

V. 200 méteres gátfutás: 1. Szekeres István (RAC) 31.2 mp. Muskát 3 gátat döntött. Kovács Nándor 60 méternél föladta.

VI. 5000 méteres síkfutás: 1. dr. Váradi Mihály (MTK) 16 p. 6.6 mp. 2. Kulcsár (MAFC) 16 p. 12.8 mp. 3. Csitbay (MTK) 16 p. 22 mp. 350 méteres finish után 20 méterrel nyerve.

VII. Diszkoszvetés előnyverseny. 1. Nonn János (MAC) 40 m. 33 cm. 5.5 m. előny. 2. Eördögh (BEAC) 38 m. 20 cm. 2 m. előny. 3. Halász (BBTE) 35 m. 89 cm. 10 m. előny.

VIII. Gerelyvetés előnyverseny. 1. Szepes Strauch B. (MAC) 53 m. 80 cm. 12 m. előny. 2. Mudris (RAC) 49 m. 44 cm. 11 m. előny. 3. Gyurkó (FTC) 47 m. 24 cm. Előny nélkül. Meglepetés a bajnok győnye szereplése.

IX. 100—200—300—400 méteres stafétafutás. 1. FTC 2 p. 12.5 mp. 2. BBTE 2 p. 16.4 mp. 3. Postások 22 p. 21 mp.

X. 1500 méteres síkfutás. 1. Bejczy Lajos (MAC) 4 p. 14.4 mp. 2. Benedek (MAC) 14.4 mp. holtversenyben. 3. Bokor (MTK) 4 p. 15.2 mp.

XI. 200 méteres síkfutás. 1. Gerő Ferenc (KAOE) 23.4 mp. 2. Veress (MAC) 24 mp. 3. Vattay (KAOE) 24.2 mp. Könnyen nyerve.

XII. Rúdugrás (handicap). 1. Brausz Károly (FTC) 345 cm. 10 cm. előny. 2. Brausz Mihály (FTC) 345 cm. 26 cm. előny. 3. Ölteczky (OTE) 300 cm. 40 cm. előny.

XIII. 600 méteres síkfutás, előnyverseny. 1. Szabadics Béla (MBSE) 1 p. 24.3 mp. 3) m. előny. 2. Pallaghy (MAFC) 1 p. 25.5 mp. 45 cm. előny. 3. Guttenberg (MTK) 1 p. 27 mp.

XIV. 4×400 méteres stafétafutás. 1. MAC csapata 3 p. 51.6 mp.

Uherezky a Grand Prix győztese

Nagyszámú érdeklődő előtt folyt le a VII. ker. SC nemzetközi kerékpárversenye a Mille-náris sporttelepen. Az 1000 méteres Grand Prix-t Uherezky nyerte, amint előre látható volt és így egy évre jogosított lett a „Legjobb magyar kerékpáros” cím viselésére. A motorvezetéses verseny Schwab (Svájce) nagy fölnyét mutatta, de a verseny minden izgalmasága ellenére sem járt a rekorddöntéssel.

Részletes eredmények: 1. 2000 m. Lőrőlőnyverseny (Közök és haladók részére): 1. Havas Árpád (JKK), II. Szeporverseny, 1000 m. (35 éves fölüiek részére): 1. Gröger Károly (EKE), 2. Tandary. III. Grand Prix, 1000 m. („Magyarország legjobb kerékpáros” címért): 1. Uherezky (VII. ker. SC), 2. Grimm (EKE), 3. Burghardt (VII. ker. SC). IV. Motorvezetéses verseny (II. osztályú versenyzők részére): 1. Balla László (EKE) 16 p. 41.1 mp. (Vezető Bartos), 2. Tóth Gyula (EKE). V. Selejtező verseny (II. osztályú főversenyzők részére): 1. Rörich Péter (TTC), 2. Trachtuicz (VII. KK), VI. Nemzetközi motorvezetéses verseny, 35 km. (I. futam: 15 km.): 1. Schwab (Svájce) 16 p. 12.2 mp. (Vezető Gubán), 2. Tóth István (VII. KK), 3. Bániczky (KKK), VII. Tandemverseny, 2000 m.: 1. Uherezky—Burghardt (VII. ker. SC), 2. Grimm—Pfeifer (EKE), 3. Havas—Mazák (MTK), VIII. Nemzetközi motorvezetéses verseny (II. futam: 20 km.): 1. Schwab (Svájce) 21 p. 52.2 mp. 2. Tóth (EKE), 3. Bániczky (KKK).

A MAC országos atletikai viadalának eredményei: I. 100 méteres síkfutás, előnyverseny. 1. Fenyvesi József (MAC) 11.5 mp. 7 m. előny. 2. Vattay (KAOE) 11.5 mp. 4 m. előny. 3. Molnár (MTK) 11.6 mp. 7 m. előny.

Magyarország munkásatlétikai bajnokságai

(A Reggel tudósítójától.) A Munkás Test-edző Egyesület, a munkásoknak e szimpatikus sportalakulata, amely évtizedes működése alatt rengeteg áldozatot hozott a munkássportért és minden eszközzel igyekezett a sportot, de különösen az atlétikát a munkások körében népszerűsíteni, vasárnap rendezte meg első ízben külföldi mintára Magyarország munkásatlétikai bajnoki viadalát, amelyen a polgári egyesületeknek ugyszólván valamennyi munkásatlétája résztvett. A vasárnapi versenyen csupa jónévű és az atlétikai viadalokról jól ismert versenyzőinket láttuk, akik ez alkalommal nem a sportegyesületük, hanem saját szakszervezetük képviselőiben léptek a salakpályára.

Részletes eredmények:

I. 100 méteres síkfutás. (Két előfutam után a döntőben.) Bajnok: Gerő Mór (szücs) 11.6 mp. 2. Winter Arnold (ker. alk.) 12 mp. 3. Rózsa Armin (vasas) 12.2 mp. 4. Grempberger József (vasa), 10 induló.

II. Magasugrás. Bajnok: Kovács Ferenc (vasas) 165 cm. 2. Hahn Károly (vasas) 160 cm. 3. Steiner József (cipész) 155 cm. 4. Steinmetz István (ékszerész) 155 cm. 7 induló.

III. 1000 méteres síkfutás. Bajnok: Steiner Béla (magántisztv.) 2 p. 47.8 mp. 2. Rózsa Armin (vasas) 2 p. 49.6 mp. 3. Wurm Miklós (éttermi alk.) 2 p. 49.7 mp. 4. Dankó Géza (nyomdász), 18 induló.

IV. Súlydobás. Bajnok: Cséfy Sándor (vasas) 977 cm. 2. Hahn Károly (vasas) 966 cm. 3. Hesz Ede (élelm. munk.) 953 cm. 8 induló.

V. 200 méteres gátfutás (két előfutam után a döntőben). Bajnok: Braun József (éttermi alk.) 28.8 mp. 2. Karczag Imre (keresk. alk.) 3. Balázs (vasas), 6 induló.

VI. Távolugrás. Bajnok: Sinkásch László (magántisztv.) 606 cm. 2. Ecker Lajos (éttermi alk.) 564 cm. 3. Balogh Lajos (szabó) 560 cm. 12 induló.

VII. 1500 méteres előnyverseny. Bajnok: Szarvas Endre (szab, 25 m. előny) 4 p. 31 mp. 2. Braun Lajos (éttermi alk., 25 m. előny) 4 p. 32.4 mp. 3. Dömötör (vasm.) 4 p. 35 mp. 15 induló.

VIII. 1500 méteres gyaloglás. Bajnok: Hóra Ferenc (vasm.) 6 p. 45 mp. 2. Kóthly Lajos (vasm.) 7 p. 12 mp. 3. Lautenburg Miksa (magántisztviselő), 7 p. 16 mp. 7 induló.

IX. 400 méteres síkfutás. Bajnok: Gerő Mór (szücs) 53.2 mp. 2. Steiner Béla (magántisztviselő) 54 mp. 3. Karczag Imre (keresk. alk.) 54 mp. 18 induló.

X. Diszkoszvetés. Bajnok: Hahn Károly (vasm.) 29.18 m. 2. Karczag (keresk. alk.) 28.60 m. 3. Dankó Géza (nyomdász) 27.62 m. 8 induló.

XI. 3000 méteres síkfutás. Bajnok: Kádár István (éttermi alk.) 9 p. 18.3 mp. 2. Schatz Ferenc (vasm.) 9 p. 43 mp. 3. Trampits Ernő (vasm.) 9 p. 46 mp. 4. Wurm Miklós (éttermi alk.), 25 induló.

XII. Hármasugrás. Bajnok: Sinkásch László (magántisztviselő) 12.30 m. 2. Horváth Antal (vasm.) 11.32 m. 3. Ecker Lajos (éttermi alk.) 10.35 m.

XIII. 4×400 méteres staféta. Bajnokesapat: Ettermi Alkalmazottak Szakszervezete (Huber, Balázs, Ziska, Braun) 3 p. 50 mp. 2. Vas-és Fémmunkások Országos Szövetsége csapata (Leichtag, Szloboda, Sinka, Rózsa) 3 p. 54 mp. 3. Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége (Váradi, Grisza, Winter, Karczag).

A vidék uszóbajnokságai

A békésabai uszókongresszussal kapcsolatos vidéki bajnokságok második napja is kitűnő sportot nyújtott. Részletes eredmények: I. 100 méteres gyorsúszás. 1. Fröhlich (Magdeburg) 1 p. 10.8 mp. II. 100 méteres hőlgúszás. 1. Dénes Irén (NSC) 1 p. 39 mp. III. 100 méteres gyorsúszás (a honvédség tényleges állománya részére). 1. Zádor (M. Kir. Rendőrtartalék) 1 p. 18 mp. IV. Magyarország 1923. évi vidéki hatúszó bajnoksága. 1. Bitskey (Egri Move SE) 1 p. 24.2 mp. V. Oláuszás, 100 m. 1. Kárpáthy (NSC) 1 p. 23.2 mp. VI. 3×150 méteres női vegyes staféta. 1. NSC a) csapata 2 p. 23.8 mp. VII. Múszás. 1. Takács 6 ponttal. VIII. 100 méteres hőlgymúszás. 1. Molnár Élla (Bajai SE) 1 p. 40 mp. IX. Magyarország 1923. évi 400 méteres vidéki bajnoksága. 1. Bitskey (Egri Move SE) 5 p. 52 mp. X. 100 méteres múszás, III. oszt. 1. Krausz (TAC) 1 p. 32.6 mp. XI. 100 méteres ifjúsági múszás. 1. Glück (VAC) 1 p. 35 mp. XII. 3×50 méteres staféta vidék részére. 1. SZUE 1 p. 30.4 mp. XIII. 4×100 méteres vegyes staféta. 1. MAFC 5 p. 45.2 mp. Vidéki vízpólbajnokság. Egri Torna Egylet—Oroszhazi TK 5:0 (4:0).

Felelős szerkesztő és kiadó: Lázár Miklós.
Kiadja a Reggel Lapkiadó Rt.

„Világosság”-könyvnyomda rt. Budapest, VIII. Conti-u. 4.
Műszaki igazgató: Deutsch D.

Üzletünk átalakítása miatt

raktáron levő összes áruinkat, u. m.:

Felöltők, férfi- és fiuruhák, férfi fehérnemű, férficipők, férfikalapok és sapkák, harisnyák, keztyük és egyéb sportcikkék

f. évi aug. 10-ig bezárólag mélyen leszállított áron kiárusítatnak

ROTHBERGER JAKAB cs. és kir. udv. szállító
IV. kerület, Váci-utca 6